

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

AB UYUM KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

6 Haziran 2012 Çarşamba

AB UYUM KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

6 Haziran 2012 Çarşamba

---0---

K O N U

	<u>Sayfa</u>
Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Tasarısı	1:37

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:37
Geneli Üzerinde Görüşmeler	1:37
Necmettin KILIÇ (İçişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)	1:6,22
Ege ERKOÇAK (Avrupa Birliği Bakanlığı Temsilcisi)	6:8,30
Carol BATCHELAR (UNHCR Türkiye Temsilcisi)	8:10
Mira SETİ (Uluslararası Göç Örgütü Türkiye Misyonu)	10:11
Öztürk TÜRKDOĞAN (İnsan Hakları Derneği Başkanı)	11:13,14
Cahit BAĞCI (Çorum)	14:15,29:30
Ali ŞAHİN (Gazi antep)	15:17
Ayşe Eser DANIŞOĞLU (İstanbul)	17:18
Aykan ERDEMİR (Bursa)	18:19
Zühal TOPCU (Ankara)	19:20
Oğuz OYAN (İzmir)	20:22
Atilla TOROS (İçişleri Bakanlığı İltica	

ve Göç Bürosu Yöneticisi)	22:29
Önerge	30:31
Gerekçe	31
Önerge	31
Gerekçe	31:32
Atilla TOROS (İçişleri Bakanlığı İltica ve Göç Bürosu Yöneticisi)	32
Önerge	32
Gerekçe	32:33
Atilla TOROS (İçişleri Bakanlığı İltica ve Göç Bürosu Yöneticisi)	33
Önerge	33:34
Gerekçe	34
Atilla TOROS (İçişleri Bakanlığı İltica ve Göç Bürosu Yöneticisi)	34,34:35
Necmettin KILIÇ (İçişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)	34
Önerge	35
Gerekçe	35
Necmettin KILIÇ (İçişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)	35
Önerge	35:36
Gerekçe	36
Atilla TOROS (İçişleri Bakanlığı İltica ve Göç Bürosu Yöneticisi)	36
Önerge	36
Gerekçe	36:37
Atilla TOROS (İçişleri Bakanlığı İltica ve Göç Bürosu Yöneticisi)	37

Açılma Saati: 10.40

Kapanma Saati: 12.55

06 Haziran 2012 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati. 10.40

BAŞKAN : Mehmet S. TEKELİOĞLU (İzmir)

BAŞKAN VEKİLİ: Cahit BAĞCI (Çorum)

BAŞKAN VEKİLİ : Umut ORAN (İstanbul)

SÖZCÜ : Ercan CANDAN (Zonguldak)

KÂTİP : Ahmet Kenan TANRIKULU (İzmir)

_____0_____

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, bakanlıklarımızın, kamu kuruluşlarımızın, sivil toplum örgütlerinin ve basınımızın değerli temsilcileri, değerli misafirler; toplantı yeter sayımız vardır.

Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun 24'üncü Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılı 8'inci toplantısını açıyorum.

Değerli arkadaşlarım, gündemimizde yer alan (1/619) esas numaralı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Tasarısı'nın görüşmelerine başlıyoruz.

Tasarının tümünü görüşmeden önce, tasarıyı hazırlayan İçişleri Bakanlığımızın temsilcisine ve Avrupa Birliği Bakanlığımıza söz vereceğim önce. Daha sonra, sivil toplum örgütlerinden ve diğer konuşmak isteyenlerden kimlerin konuşacağını tespit edeceğiz ve ona göre bir zaman planlaması yapıp, görüşmelerimize devam edeceğiz.

Önce, tasarının genel gerekçesinin okunup okunmamasıyla ilgili bir iki husus söyleyeyim. Burada Hükûmet temsilcimiz, Bakanlığımızdan arkadaşımız, Müsteşar Yardımcımız Necmettin Kılıç Bey bize bilgi verecek. O bakımdan, tasarının gerekçesinin okunması biraz vakit kaybına yol açıyor ama bu yine de Komisyonumuzun takdirine bağlı; o bakımdan, küçük bir oylama yapacağım.

Tasarının genel gerekçesinin okunmasını isteyenler... Okunmasın diyenler... Evet, tasarının gerekçesini okumaya gerek görmüyoruz. Dolayısıyla İçişleri Bakanlığımızın Müsteşar Yardımcısı Sayın Necmettin Kılıç'tan tasarının genel gerekçesini de ihtiva eden bir konuşma dinleyeceğiz.

Buyurun efendim, söz sizin.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI NECMETTİN KILIÇ – Kıymetli Başkan, değerli milletvekilleri, sayın katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konjonktürel nedenlere bağlı olarak, ülkeler arasındaki göç hareketlerinin artarak devam ettiği, suç örgütlerinin de bundan menfaat sağlamaya çalıştığı ve hak kayıplarının arttığı, kamu düzeni

ve güvenliği ile kamu sağığının tehdit altında olduğunu da göz önüne aldığımızda göçün, devletlerin, modern devletlerin dikkatle yönetmeleri gerektiği bir alan olarak önümüze çıktığını rahatlıkla söyleyebilmekteyiz.

Göç; yasal ya da yasa dışı, başka bir ifadeyle, düzenli veya düzensiz göç şeklinde gerçekleşebilir. Düzenli göç, gidilen veya transit geçilen ülkenin yasalarına uygun gerçekleşen insan hareketi iken, düzensiz göç, ülkeye yasa dışı giriş çıkış yapmak, yasa dışı şekilde kalmak ya da çalışmak olarak ifade edilmektedir.

Öte yandan, yasa dışı göçün yasal göçü yönetememenin bir sonucu olarak ortaya çıktığı da göz ardı edilmemektedir.

Ülkemizin bulunduğu coğrafyadaki özel konumu nedeniyle göç konusu bizim için çok boyutlu ve karmaşık bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Uluslararası göç hareketleri için transit ve güzergâh ülkesi konumunda olan ülkemiz, artık hedef ülke hâline gelmiş bulunmaktadır.

Aslında Türkiye'nin yüzyıllardır gerek doğudan gerek batıdan büyük göç hareketlerinin son durağı olduğu ve milyonlarca göçmene ev sahipliği yaptığı hatırlanırsa, göç olgusuna yabancı olmadığı da görülecektir.

Burada göç olgusunun ayrılmaz bir parçası olan iltica konusuna da değinmek istiyorum. Bir insan hareketi olarak iltica olgusunu göç kavramından tamamıyla ayır tutmak mümkün değildir. Göçte olduğu gibi iltica hareketinde de kişilerin çeşitli gerekçelerle ülkelerini terk etmeleri ve yasal ya da yasal olmayan yollardan diğer ülkelere göç etmeleri söz konusudur.

İltica ve göçü birbirinden ayıran en önemli nokta, iltica eden kişilerin ülkelerini zulüm görme korkusuyla terk etmeleri ve bu kişilere sağlanan sistemli bir uluslararası korumanın varlığıdır.

Genellikle sosyal ve siyasal olguların etkisiyle ortaya çıkan ve insani boyutuyla dikkat çeken iltica hareketleri, geçmiş dönemlerde olduğu gibi bugün de uluslararası gündemi en çok meşgul eden konulardan birisidir.

Göç ve iltica alanının dünyanın bu denli önem kazandığı günümüzde yönetilebilmesi için gerekli adımların atılması, bu çerçevede, göç ve iltica konularında sağlam bir mevzuat altyapısı ve etkin işleyen kurumsal bir yapının kurulması hayati önem arz etmektedir. Çünkü yasal ve yasadışı yollarla gerçekleşen göç hareketlerini düzenleyen mevcut mevzuatımız ve kurumsal altyapımız ülkemizin bugünkü ihtiyaçlarını karşılamaya yetmemektedir. Yabancıların hukuki durumlarını düzenleyen temel kanunlarımız 1950 tarihini taşımakta olup, Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanun ile Pasaport Kanunu'dur.

İnsan haklarıyla alakalı olan temel mevzuatın, uluslararası mevzuatın bu tarihten sonra oluşmaya başladığı dikkate alındığında, yasalarımızın, çıktığı tarih itibarıyla ne kadar günümüze cevap

verebileceği takdirlerinize maruzdur. Örnek vermek gerekirse; Mültecilerin Hukuki Durumlarına Dair Sözleşme 1951 tarihini taşımaktadır.

TÜİK verilerine göre, 1953 yılında ülkemize giriş yapan yabancı sayısı 100 bin civarında iken, 2011 yılında bu rakam 30 milyona ulaşmıştır. Hâlen ülkemizde ikamet eden yabancıların, yasal ikamet izinleriyle ikamet eden yabancıların sayısı 2011 yılı itibarıyla 250 bine yaklaşmaktadır.

Yabancıların temel hak ve hürriyetleri ancak kanunla sınırlandırılabilirken, bugün ağırlıklı olarak ikincil mevzuatla bu düzenlemeler yapılmış bulunmaktadır. Daha çok yönetmelik ve genelgelerle bu alanı düzenlemeye çalışıyoruz. Mesela, bir iltica kanunumuz yoktur. İlticayla alakalı olan mevzuat 1994 yılında çıkartılan bir yönetmelikten ibarettir.

Ülkemizin göç politikası geleneksel olarak, genellikle soydaş göçü üzerine odaklanmıştır. Bu nedenle, soydaş göçü dışında kalan göç alanını günümüz ihtiyaçlarına uygun bir şekilde düzenleyecek mevzuat ile göç ve iltica alanında görev yapacak ihtisaslaşmış uzman bir kuruma duyulan ihtiyaç her gün artmaktadır.

Göç ve iltica alanı, güvenlik boyutunun yanında bakanlıklar arası iş birliğini gerektiren çok boyutlu ve insan hakları temelli bir yapıya sahiptir. Bu alanın bütüncül bir bakış açısıyla ele alınması gerekmektedir. İltica ve göç konusu, Avrupa Birliği ile müzakerelerde 24'üncü fasıl kapsamında önemli bir yer tutmaktadır.

Bu çerçevede, iltica ve göç yönetimi için gerekli mevzuat çalışmalarının yapılması da ayrı bir zorunluluk taşımaktadır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin iltica ve göç alanında son dönem Türkiye kararlarıyla, iç hukuk yollarının etkin bir çare sunmadığı, bu nedenle, başvurularda iç hukuk yollarının tüketilmesinin gerekmesi gibi bir konunun aranmaması gerektiğine karar vermesi ve bu noktadaki davaları aleyhimize sonuçlandırması da ve ödediğimiz tazminat yükleri nedeniyle de bu alanı düzenlemedeki zorunluluğumuz, ülke olarak bu alanı düzenlemedeki zorunluluğumuzu bize göstermektedir.

Mülteci ve sığınmacılara sağlanması gereken haklar kanunlarımızda açıkça düzenlenmediğinden uygulamada hak kayıpları yaşanmaktadır. İnsan ticaretiyle mücadele ve insan ticareti mağdurlarının korunması uluslararası alanda takip edilen önemli konulardandır. Günümüzde modern kölelik olarak nitelendirilen ve küresel anlamda önemli bir sosyal problem olarak karşımıza çıkan insan ticareti mağdurlarının korunması ve bu anlamda sığınma evlerinin işletilmesi konularında da ihtisaslaşmış bir kurum ihtiyacı her geçen gün artmaktadır.

İltica ve göç alanında kabul merkezleri, geri gönderme merkezleri ve insan ticareti mağdurları sığınma evlerinin uluslararası normlara uygun olarak işletilmesiyle ilgili eleştirilere maruz kalmaktayız. Göç ve iltica alanında ihtiyaç duyduğumuz güçlü, yönetilebilir, ülke menfaatlerini

gözetim ve uluslararası ilişkilerde Türkiye'nin konumunu güçlendirecek söz konusu hukuki, idari ve fiziki altyapının oluşturulmasını sağlayacak bu kanun çalışmasında hiç şüphesiz uluslararası insan hakları normları ve AB müktesebatı bizim için yol gösterici olmuştur.

Geçtiğimiz son on yıl içinde Avrupa Komisyonu ve AB üye ülkeleri tarafından desteklenen ortak bir göç politikası, AB'nin en büyük ihtiyaçlarından biri konumuna gelmiştir.

Avrupa Birliği'nin küreselleşmenin getirdiği zorlukları ve fırsatları da dikkate alarak oluşturmaya çalıştığı bu kapsamlı göç politikası, yasa dışı göçle mücadele, göçmenlere daha iyi yaşam standartları sağlama, entegrasyona yönelik sorunlara çözüm üretme ve göçten ekonomik yarar sağlama gibi alanlarda yeni programlar geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Avrupa Birliği müktesebatıyla uyum içinde son on yılda kaleme alınan ulusal programlarımızın göç ve iltica alanına dair ortak vurgusu yeni bir göç ve iltica yasası ile bu konulardaki usul ve işlemleri tek bir elden yürütecek ihtisas biriminin kurulmasıdır. Zira Avrupa Birliği ile müzakerelerde 24'üncü fasıl kapsamında bu kanun tasarısının sahip olduğu önem son Avrupa Birliği İlerleme Raporu'nda da açıkça ifade edilmekte, Avrupa Birliği'nin bu alandaki beklentisi dile getirilmektedir.

Kanun hazırlanırken nasıl bir süreç izlenmiştir ve metodoloji ne olmuştur sorusunun cevabına gelince; evveliminde Bakanlığımız bünyesinde bir iltica ve göç çalışma grubu oluşturulmuş, bu grubun içerisinde çekirdek bir kadro Avrupa Birliği müktesebatının göç ve iltica konularındaki bölümlerini titizlikle incelemiştir. Konuyla ilgili olarak, göçten etkilenmiş ülkelerin mevzuatlarının yanında, diğer mevzuatlar da incelenerek, akademisyenlerin ve sivil toplum kuruluşları ile göç konusunda teşkilatlanmış bulunan uluslararası örgütlerin destekleri alınmıştır. Bu esnada Avrupa Birliği Konseyi ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin görüşleri de elbette ki dikkate alınmıştır.

Saygıdeğer Başkan, değerli milletvekilleri, kıymetli katılımcılar; kanun tasarısı yasalara ikincil veya idari düzenlemelerle yürütmeye çalıştığımız göç ve uluslararası koruma alanını kanun ve bu kanun temelinde hazırlanacak düzenlemelerle yürütme şansına sahip olacağız.

Yasanın genelinde insan haklarının tanınması ve kamu düzeni ve güvenliğinin korunması yönünde bir denge gözetildiğinden, idari gerekler ile temel haklar arasındaki muvazene sağlanmış olacaktır.

Kanun tasarısında düzenlenen en temel konulardan biri, yabancıların sınır dışı edilmesi ve idari gözetim alanına alınmasına ilişkin hükümlerdir. Yabancılar hakkında alınacak sınır dışı ve idari gözetim kararları için hukuki zemin hazırlanmış, bu kararların tebliği, kararlara karşı yargı itiraz imkânları, itirazların değerlendirilmesine ilişkin süreler, avukatın yanı sıra yasal temsilci, noter ve uluslararası örgüt temsilcilerine erişim, itirazların otomatik etkileyiciye etkisi, erteleyiciye etkisi ve

geri gönderme merkezleriyle ilgili temel hükümler Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin bu konudaki kararlarında yer verdiği hususlara uygun şekilde düzenlenmiştir.

Tasarı, yasal göç alanını düzenleyen önemli yenilikler de getirmektedir. Yasa dışı göçün önlenmesi için ilk adım olan vize düzenlemeleri tasarıda önemli bir yer tutmaktadır. Vize konusunda tüzük niteliğinde olan ve dolayısıyla her Avrupa Birliğine üye devletini doğrudan ilgilendiren 13/04/2010 tarihli AB Vize Tüzük'ünde yer verilen düzenlemelere olabildiğince yaklaşılmaya çalışılmıştır.

Bu kapsamda, vize talebi reddedilecek yabancıların karara karşı itiraz usulleri, hava limanı transit vizeleri gibi vize konuları titizlikle düzenlenmiştir.

Bir diğer önemli nokta, Türk toplumu ve yabancılar arasında çift taraflı etkileşimi mümkün kılan ve ilk kez yasalarımıza girecek uyum konusundaki düzenlemelerdir.

Bu düzenlemelerle, yabancıların ve uluslararası koruma ve başvuru statü sahibi kişilerin topluma uyumu, toplumun da yabancılarla uyum içinde bulunabilmesi için yapılacak çalışmalara imkân tanınmakta, her şeyden önce, bu sürecin önü açılmaktadır.

Bu hükümler, kimi ülkelerde olduğu gibi göçü kısıtlamak amaçlı değil, yabancıların ve toplumun bilinçli ve düzenli bir şekilde birlikte yaşamalarını mümkün kılacak ve kolaylaştıracak esnek bir yapıda düzenlenmiştir.

Tasarıda, özel ihtiyaç sahibi gruplar için de düzenlemeler getirilmiş, bu grupların özel ihtiyaçları gözetilmiştir.

Tasarıyla öngörülen, lokal sorun olmaktan çıkıp, uluslararası bir sorun hâline gelen yasa dışı göçle mücadelenin hukuki altyapısının güçlendirilerek, etkinleştirilmesi ve yasal göç alanında sistematik bir yapının oluşturulması mümkün olmuştur. Bu sebeple, vize, ikamet ve çalışma izni gibi işlemlerde bürokrasi ve kayıt dışılık azaltılarak tutarlı ve güvene dayalı bir göç yönetimi anlayışı getirilecektir.

Kanun taslağıyla, uluslararası koruma şekilleri, usul güvenceleri, geri göndermeme ilkesi, itiraz usulleri, idari gözetim şekilleri, uluslararası koruma başvuru sahipleri, uluslararası korumadan yararlananların hak ve yükümlülükleri, kitlesel akın durumlarında sağlanacak geçici korumanın kanuni dayanağı gibi konularda Avrupa mevzuatıyla uyumlu, başvuru sahipleri uluslararası korumadan faydalanan kişilerin temel insani hak ve ihtiyaçlarına ve ülke cevaplarına verebilecek bir sistem oluşturulması hedeflenmiştir.

Sonuç olarak; göç ve iltica alanı bu kanunla güçlü, yönetilebilir, ülke menfaatlerini gözetken ve uluslararası ilişkilerde Türkiye'nin konumunu güçlendiren bir sisteme kavuşacak ve yabancıların hak ve yükümlülükleri açısından uluslararası insan hakları standartlarına ve AB müktesebatına uyum

sağlanarak 24'üncü faslın açılması çalışmalarına ciddi katkılarda bulunacaktır. Yapacağınız ve yaptığınız katkılardan dolayı şimdiye teşekkür ediyor, saygılarımızı sunuyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Müsteşarım.

Efendim, Avrupa Birliği Bakanlığımızdan Ege Bey galiba, buyurun efendim.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ EGE ERKOÇAK – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri, kıymetli katılımcılar; öncelikle Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Tasarısı çok önemli bir kanun olarak gördüğümüz bir kanun, 24'üncü fasıl çalışmaları kapsamında. Sayın Müsteşar Yardımcımız da geniş bir şekilde bu çalışmalardan bahsetti.

Avrupa Birliğine üyelik müzakerelerinde iltica, göç ve vize politikaları 24'üncü fasıl (Adalet, Özgürlük, Güvenlik) kapsamında ele alınmakta olup, bu fasla ilişkin tanıtıcı ve ayrıntılı tarama toplantıları da 2006 yılında kurumlarımızın da geniş bir katılımıyla Brüksel'de gerçekleştirilmişti. Söz konusu toplantıları müteakip Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanarak AB Konseyine sunulan ve tarafımıza resmî olarak iletilmemiş, gayriresmî olarak kalan tarama sonu raporlarında da iltica, göç ve vize politikalarıyla ilgili hususlar ele alınmıştır. Bu gayriresmî tarama sonu raporuna göre, iltica ve Göç Ulusal Eylem Planı çerçevesinde Türkiye'nin yasa dışı göçmenler, mülteciler ve iltica başvurusunda bulunanlar için gerekli olan altyapısını önemli ölçüde geliştirmek üzere kurumsal kapasitesini güçlendirmesinin ve yasal uyumu sağlamak için ayrıntılı bir yol haritası hazırlamasının gerektiği ifade edilmektedir.

24'üncü fasıl, tabii ki, siyasi blokaj altında olan ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi tarafından siyasi blokaj altında olan fasıllarımızdan bir tanesi olmakla birlikte, tarama sonu raporunu resmî olarak almadığımız için tamamen Türkiye'nin kendi çabalarıyla bu alanda uyum çalışmalarını yürüttüğü bir fasıl olarak da ayrıca önem kazanmaktadır.

Bu çerçevede de, son dönemde, geçtiğimiz toplantılarda da bahsettiğimiz üzere, 17 Mayıs 2012 tarihinde Sayın Bakanımız, Sayın Komiser Fuller'in katılımlarıyla başlatılan pozitif gündem çalışmaları çerçevesinde de ele alınan fasıllardan bir tanesidir. Büyük bir ihtimalle de içinde bulunduğumuz ayın sonunda, bu 24'üncü faslın çalışma grubu toplantısını yapacağız. Bu açıdan düşündüğümüzde de Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu aşamaya gelmiş olması, bu çalışmalar açısından da elimizi çok kuvvetlendirmektedir.

Demin bahsettiğim üzere, gayriresmî tarama sonu raporunda yer alan husus, aslında yasal uyumu sağlamak için ayrıntılı bir yol haritası hazırlanmasının gerektiğidir. Biz, bu Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nu hazırlayarak ve Yüce Meclisimiz eğer Genel Kurula geçirdiğinde de kabul ettiği takdirde, bu gayriresmî kriterin çok daha önüne geçmiş olacağız. Bu açıdan da büyük önem taşımaktadır.

Bu çerçevede, genel olarak değerlendirdiğimizde, 2005 tarihli müzakere çerçeve belgesinde adalet, özgürlük ve güvenlik alanına ilişkin olarak Schengen müktesebatı dâhil bu alandaki müktesebatı tümüyle üstlenmemiz gerektiği belirtilmiştir. Dolayısıyla, Sayın Müsteşarımızın bahsettiği İltica ve Göç Ulusal Eylem Planı çerçevesinde hem bir iltica kanunu hem de bir yabancılar kanununun kabul edilmesi hususları ile bu çerçevede uyum sağlanması gereken AB müktesebatı tarafımıza belirtilmişti. Türkiye'nin AB Müktesebatına Uyum Programı ve 2008 tarihli Avrupa Birliği Müktesebatını Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı'nda da 24' üncü fasıl altında 2009-2013 yılları arasında kabul edilecek mevzuat kapsamında iltica kanunu ve yabancılar kanunu ayrı ayrı belirtilmiştir. Tabii ki İçişleri Bakanlığımız çok kapsamlı ve geniş çalışmalar sonucunda geniş bir kanuni çerçeve hazırlayarak bu iki kanunu da birleştirip tek bir kanun altında, bu çalışmayla, bu kanun tasarısıyla bizlere sunmuştur.

2008 tarihli AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Ulusal Program'ında ayrıca Avrupa Birliği müktesebatıyla uyumlu bir iltica otoritesinin kurulmasını da içeren kapsamlı bir kanunun kabulü için hazırlıkların yapılması, yasadışı göçle mücadele konusunda uluslararası standartlarla uyum içerisinde kapasitenin artırılması önceliklerine de yer verilmiş olup, hazırlanacak kanunun kapsamı iltica, göç ve yabancılar hususundaki Türk mevzuatının mevcut coğrafi kısıtlamanın korunması suretiyle AB müktesebatıyla uyumlu hâle getirilmesi olarak belirtilmiştir.

Avrupa Komisyonu tarafından yayımlanan 2003, 2006, 2008 yılı katılım ortaklığı belgelerinde ise orta vadeli öncelikler arasında özellikle Cenevre Sözleşmesi'nde getirilen coğrafi sınırlamaların kaldırılması yoluyla mülteciler için korumanın, sosyal destek ve bütünleşme tedbirlerinin geliştirilmesi yoluyla iltica alanındaki müktesebat uyumuna devam edilmesi vurgulanmıştır.

Yine, Türkiye'nin Katılım İçin AB Stratejisi 2010-2011 Eylem Planı'nda ise "Çıkarılması gereken yasal düzenlemeler" başlığı altında iltica, göç ve yabancılar hususundaki Türk mevzuatının yine mevcut coğrafi kısıtlamanın korunması suretiyle AB müktesebatıyla uyumlu hâle getirilmesi hususu vurgulanmıştır.

Bu çerçevede, bütün bu belgelerde yer aldığı gibi, yine yakından takip ettiğimiz ilerleme raporlarının en sonuncusundan bahsedeceğim.

2011 ilerleme raporlarında yine Avrupa Birliği Komisyonu açık bir şekilde Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Tasarısı'na atıf yapmaktadır ve göç ve ilticayla ilgili gelişmeleri kanunun yasalaşması üzerinden değerlendirmekte, kanunun hazırlanma sürecini, Türk yetkililerin açık ve şeffaf bir sürecin yürütülmesine yönelik çabalarının kanıtı olarak da addetmektedir.

Göç alanına ilişkin kaydedilen ilerleme sınırlı olarak belirtilmektedir bu raporda ve Türkiye'nin göç konusunda önemli bir geçiş ve hedef ülke olmaya devam ettiği vurgulanmaktadır.

Yine, raporun göç alanına ilişkin bölümünde “Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Tasarısı’nın kabul edilmesi etkin bir iltica ve göç yönetiminin sağlam bir yasal zemine oturması ve göçmenler ile mültecilerin haklarının güvenceye alınması için öncelik olmaya devam etmektedir.” şeklinde belirtilmektedir.

Tabii ki, bütün bu belgeler çerçevesinde, Avrupa Birliği Bakanlığı olarak genel olarak uyum çalışmalarını koordine ederken kullandığımız mekanizmalardan biri olan ve 4 sayın bakanımızın katılımıyla gerçekleştirdiğimiz Reform İzleme Grubu toplantılarının da düzenli bir gündem maddesidir bu konular. Çok açık ve derinliğine tartışılmakta olup, gerek Siyasi İşler Alt Komitesi gerek Reform İzleme Grubu toplantılarında bu kararlara da yansımıştır. 20, 21, 22, 23, 24 ve 25’inci Reform İzleme Grubu kararlarında Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Tasarısı’nın Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerden kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilebilmesi ve Avrupa Birliği müktesebatına uyumun sağlanabilmesi ve yine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin son dönemde - Sayın Müsteşarımızın da bahsettiği gibi- ülkemizle ilgili aldığı kararlarda belirtilen hususlarda düzenleme yapılabilmesi bakımından önemli olduğu da vurgulanmaktadır.

Sonuç olarak, tasarıda İltica ve Göç Ulusal Eylem Planında Avrupa Birliği müktesebatının üstlenilmesine ilişkin Türkiye Ulusal Programı’nda ve AB müktesebatına uyum programında uyum sağlanması öngörülen AB müktesebatının büyük ölçüde gözetildiği, tasarının bu alandaki önceliklere uygun olduğu ve yürürlüğe girmesinin de ülkemiz bakımından önem arz ettiği değerlendirilmektedir.

Teşekkür ederim efendim.

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Şimdi, konuşmak isteyen arkadaşları bir daha tespit etmek durumundayım. Bana geldiği kadarıyla, Miss Carol Batchelar konuşacak, Öztürk Bey konuşacak, Uluslararası Göç Örgütü temsilcisi konuşacak. Galiba üç kurum var konuşmak isteyen, öyle mi?

Şu anda üç konuşmacı olduğuna göre, onar dakika veriyorum.

Miss Carol Batchelar, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğinden bir arkadaşımız. Daha önce geldi, komisyonumuzda birtakım çalışmalar yaptık. Bu toplantıda da bir konuşma yapmayı arzu etti.

Buyurun.

UNHCR TÜRKİYE TEMSİLCİSİ CAROL BATCHELAR – Sayın Komisyon Başkanımız Mehmet Tekelioğlu, İçişleri Bakanlığının saygıdeğer temsilcileri, Sayın Müsteşar Yardımcımız, sayın Komisyon üyeleri, saygıdeğer misafirler, değerli katılımcılar; komisyona Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Tasarısı hakkındaki görüşlerimizi sizlerle paylaşabilme fırsatı veren bu daveti için Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği adına teşekkür ediyorum.

İsmim Carol Batchelar, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Türkiye Temsilcisiyim, Ankara'da görevimi yapmaktayım. Dolayısıyla da yorumlarımı teklif edilen kanunun ilticaya ilişkin konularıyla sınırlandıracağım.

Konuşmama kanunun hazırlık aşamasında benimsenen şeffaf ve katılımcı istişare sürecine ilişkin memnuniyetimizi dile getirerek başlamak istiyorum. Bu sayede, iltica ve göç alanındaki hem uluslararası standartların hem de Avrupa Birliği müktesebatıyla da tesis edilmiş olan en iyi uygulamaların ve mekanizmaların yansıtılmasına olanak sağlanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti, uzun yıllardır ihtiyaç sahibi birçok insana etkin koruma sağlamıştır. Bu vesileyle, hem yurt içinde hem de yurt dışında birçok durumda sağladığı koruma uygulamalarıyla cömert ve zengin bir misafirperverlik geleneğine sahip olan Türkiye Cumhuriyeti'ne şükranlarımı sunmak isterim.

Bugün görüşülmekte olan kanun, hukukun üstünlüğüne dayalı bir yasal çerçeve içinde bu uygulamaların birleştirilmesini kolaylaştıracaktır. Bu kanun, hak ve yükümlülükleri güvence altına alacak, yazılı kural ve prosedürlere dayalı olarak uygulamayı kolaylaştıracak ve hem bireyler hem de devlet için teminatlar sağlayacaktır.

Bu nedenle, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği bu kanunun uluslararası korumayı ileri bir noktaya taşıyacağı ve Türkiye'nin ülke menfaatlerine ve insani alandaki taahhüdünü geliştirmesine hizmet edeceği inancındadır.

Türkiye'de hâlihazırda mevcut bir uygulama bulunmakta ve koruma sağlanmaktadır ancak bu ilkelerin hukukun üstünlüğünü benimsemiş bir yasal çerçeveye kanun hâline getirilmesi Türkiye'nin bu insancıl değerlere ve ideallere olan bağlılığını yansıtan büyük bir başarı olacaktır.

Buna ilaveten, bu kanun iltica ve daha geniş anlamda göç meseleleriyle bağlantılı konularda kilit yabancı ortaklar ile yürütülecek uluslararası iş birliği için bir çerçeve de temin etmektedir.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği hazırlandığı şekliyle bu kanunun uluslararası insancıl hukukun ve insan hakları hukukunun temel ölçütlerini kapsamına aldığı ve uluslararası korumanın önemini vurgulayan değerleri ve ilkeleri bünyesinde barındırdığı kanaatindedir.

Bu itibarla, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği bu kanunu kuvvetle desteklemektedir.

Bu vesileyle, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğinin elli bir yıldır Türkiye'de faaliyet göstermekte olduğunu ve bütün bu süreçte yıllar boyunca önemli roller de üstlendiğini hatırlatmak ister, bundan sonraki süreçte de üstümüze düşen sorumluluklarla Türkiye Cumhuriyeti'nin yanında olduğumuzun, birlikte çalışmaya hazır olduğumuzun taahhüdünü de tekrar vurgulamak isterim.

Sözlerime son verirken, İçişleri Bakanlığını böylesine önemli bir kanunun hazırlanmasında üstlendikleri sorumluluk ve kapsamlı çalışmalarından ötürü tebrik etmek isterim.

Görüşlerimi paylaşma fırsatı verdiğiniz ve dikkatleriniz için teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz çok teşekkür ediyoruz. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğiyle bundan sonra da çalışmaya devam edeceğiz ama biz biraz sizlerle daha farklı çalışacağız. Sık sık bazı taleplerimiz olacak, Hatay’ a gidip geldikten sonra bu konuda sizinle tekrar görüşmeyi arzu ediyorum, muhtemelen Hatay’ da da görüşeceğiz.

Biz çok teşekkür ediyoruz.

Şimdi, yine Uluslararası Göç Örgütü Türkiye Misyon Şefi Mira Seti bize birtakım şeyler söyleyecek.

ULUSLARARASI GÖÇ ÖRGÜTÜ TÜRKİYE MİSYONU ŞEFİ MİRA SETİ – Sayın Komisyon Başkanım, Sayın Müsteşar Yardımcım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, İçişleri Bakanlığı ekibi, tüm misafirler, değerli hanımefendiler, beyefendiler; Uluslararası Göç Örgütü Misyon Şefi olarak öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bir önceki meslektaşımın yaptığı konuşma kadar belki size bir metin hazırlayamasam da yirmi bir yıldır bu alanda birebir çalışan birisi olarak birtakım görüşlerimi paylaşmaktan memnuniyet duyuyorum.

Aslında, göç son derece dinamik bir süreç. Türkiye de farklı göç süreçlerinden geçmekte; oldukça ilginç, karışık, devamlı değişen bir süreç olduğunu belirtmek isterim.

Göç, aslında son derece karmaşık bir süreç ve her sektörü ilgilendiren bir süreç. Örneğin, sağlık, çalışma, toplumsal cinsiyet eşitliği, çocuklar ve kadınlar, bütün hepsini kapsadığı için hiçbirini izole edemeyeceğimiz, ayrı tutamayacağımız ama birlikte alınması gereken ve gerçekten karmaşık bir olgu.

İşte bu karmaşık yapıya bir yanıt olarak yabancılar ve uluslararası koruma kapsamı son derece zamanlı, son derece önemli ve gerçekten de bütün bu biraz önce bahsettiğim alanları kapsayacak şekilde kapsamlı bir yaklaşım getirmekte.

Bu yeni yasa kapsamında, aynı zamanda göç gerçeklerinin de yansıtıldığını görüyoruz. Örneğin, ülkemiz kaynak ülke durumundaydı, transit ve hedef ülke durumuna geçti. Dolayısıyla, bütün konumları da kapsayacak şekilde bu kanun tasarısı yanıt vermekte.

Biraz önce de konuşmacılar tarafından değinildiği üzere, gerçekten mevzuat uluslararası standartları tamamen kapsamakta, Avrupa Birliği mevzuatıyla uyumlu, göç ve iltica alanındaki bütün değerleri alan ve bütün uluslararası standartları gözetten bir çerçevede hazırlanmış.

İnsan hakları standartları özellikle hukuki alanda bir gereklilik olduğu gibi, aynı zamanda bu sağlanan insan haklarının mevzuatta garanti altına alınması, aynı zamanda düzensiz göçün önlenmesi

konusunda ve düzensiz göçmenlere de yaklaşım konusunda çok önemlidir. Aynı zamanda, idari düzenlemelerin kurulacak bu yeni yapıyı da kapsadığımız zaman göç yönetiminin tüm unsurlarına cevap verecek şekilde olduğunu gözlemlemekteyiz.

Burada bulunmaktan özellikle memnuniyetimizi bir kez daha belirtmek isteriz. Özellikle de İçişleri Bakanlığımızın ilgili birimleriyle bundan sonra yapılacak çalışmalarda da her türlü desteğimizi vermekten büyük bir memnuniyet duyacağımızı, her türlü rolü almaya hazır olduğumuzu da ifade etmek isterim.

Burada bulunmaktan ve bize söz verdiğiniz için size ayrıca teşekkürlerimi iletmek isterim.

Bu vesileyle biz de bu kanunu hazırlayan İçişleri Bakanlığına özellikle teşekkürlerimiz ifade eder, göç yönetimi sistemiğinin kurulmasında son derece önemli bir aşama olan mevzuat çalışmalarının verimli bir şekilde sürmesini diler ve hepinize tekrar teşekkürlerimizi ve saygılarımızı sunarız.

BAŞKA – Biz teşekkür ediyoruz.

Bu tür kuruluşlarla bundan sonra da birlikte çalışmaya devam edeceğiz. İşbirliği içerisinde olmanın büyük faydaları olduğuna biz de inanıyoruz.

Şimdi, İnsan Hakları Derneği Başkanı Öztürk Türkdoğan Bey, süreniz on dakika efendim.

Buyurun.

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ BAŞKANI ÖZTÜRK TÜRKDOĞAN – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, toplantı salonunda bulunan sayın katılımcılar; bende hepinizi İnsan Hakları Derneği adına saygıyla selamlıyorum.

İnsan Hakları Derneği Türkiye’de faaliyette bulunan mülteci hakları koordinasyonu içerisinde yer almaktadır. Mülteci hakları koordinasyonu içerisinde İnsan Hakları Derneğiyle birlikte Helsinki Yurttaşlar Derneği, İnsan Hakları Gündemi Derneği, Mültecilerle Dayanışma Derneği ve Uluslararası Af Örgütü Türkiye şubesi bulunmaktadır. Bu beş kurum yıllardır mülteci ve sığınmacıların sorunlarıyla ilgili olarak birlikte çalışmalar yürütmekteyiz.

Bu kanun tasarısının hazırlanış sürecinde özellikle koordinasyon olarak çeşitli görüş ve önerilerimizi paylaştık ve bu sürecin bize açık tutulmasını da olumlu bir gelişme olarak değerlendiriyoruz.

Genel olarak ifade etmek istenirse, Türkiye’de önemli bir eksiklik gideriliyor. Bu anlamda, bu olumlu bir adımdır. Dolayısıyla, bu süreci destekliyoruz.

Yasa tasarısı konusunda koordinasyonumuzu oluşturan kurumlarımızın hazırladığı oldukça kapsamlı bir metin var. Bu metni size sunacağız. Bu metin aynı zamanda İçişleri Komisyonunun alt komisyonuna da sunuldu. Orada çok somut madde değişiklikleri önerimiz var, gerekçeleriyle birlikte

sunulmuş durumda. Dolayısıyla, bu yasa tasarısının insan hakları bağlamında daha iyi nasıl olabileceğine dair önerilerimiz yazılı metin içerisinde bulunmakta.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu yasa tasarısıyla ilgili birkaç somut konuya değinmek istiyorum: Birincisi, tasarımı tabii olumlamamızla birlikte, bu coğrafi sınırlama konusunun artık Türkiye tarafından çözümlenmesi gereken bir sorun olduğunu ifade etmek istiyorum. Yasada, biliyorsunuz, Avrupa'dan gelen kişilerle ilgili düzenleme var. Her ne kadar "Şartlı mülteci" deyimini kullanılıp Avrupa dışından gelenlerle ilgili düzenleme yapılmışsa da artık fiilî duruma uygun bir yasal düzenlemeye ihtiyaç var yani Türkiye'ye gelenlerin çok çok büyük bir kısmı Avrupa dışındaki ülkelerden geldiği için, dolayısıyla genel bir düzenleme yapılması ve bu coğrafi sınırlamanın artık kaldırılması gerektiğini düşünüyoruz. Dolayısıyla, bu, önümüzdeki dönemde de bir sorun olarak varlığını devam ettirecektir. Bence bu tasarı vesilesiyle bu coğrafi sınırlamanın kaldırılmasının iyi bir fikir olacağını belirtmek istiyorum.

Bir diğer konu, bu yasa tasarısında ayrımcılık yasağıyla ilgili madde bulunmamakta. Hâlbuki, bu kanun yürürlüğe girdiğinde uygulayıcılara yol gösterecek önemli bir ilkedir. Bu durumda olan kişilerin, ayrımcılığa maruz kalmaması, ayrımcılık yasağına uyulması noktasında mutlaka bir genel düzenlemeye ihtiyaç var. Dolayısıyla, bir madde önerilerek bu konudaki eksiklik giderilmeli. Yanılmıyorsam, kanun tasarısının taslak aşamalarında böyle bir düzenleme olduğunu arkadaşlarım bana bilgi olarak verdiler ama bunun tasarı metnine girmemiş olmasını burada eleştiriyoruz. Tabii, bunun sebeplerini az çok biliyoruz ama şu konuda Parlamentomuz sürekli karşı karşıya gelecek: Nedir bu? Özellikle etnik köken ayrımcılığı, özellikle cinsel yönelim veya cinsel kimlik nedeniyle ayrımcılığın temellendirilmesi konusundaki sorun yani LGBT bireylerin haklarıyla ilgili problem. Bu bir problem değil, bu bir hak. Dolayısıyla, eşitlik söz konusu olduğunda ve ayrımcılık yasağı düzenlemesi söz konusu olduğunda, artık bu Parlamentonun bir karar vermesi gerekiyor yani bu sadece bu yasa tasarısında değil birçok yasa tasarısında, birçok düzenlemede ve şu anda -yanılmıyorsam- anayasa yapım sürecinde de bu sorun sorun olarak karşımıza çıkıyor ve bunu artık çözmemiz gerekiyor çünkü uluslararası sözleşmeler ve uluslararası mevzuat bu konuda yol gösterici ilkelere sahiptir. Bu vesileyle bunu bir kez daha ifade etmek istedim.

Ayrımcılık yasağıyla ilgili önerdiğimiz maddenin de aynen şu şekilde olmasını öneriyoruz: Bu kanunun uygulanmasında cinsiyet, ırk, renk, etnik, sosyal ya da ulusal köken, kalıtsal özellikler, dil, din, inanç, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği, felsefi ve siyasi görüş, medeni hâl, hemşehrilik, servet, doğum, hamilelik, sağlık durumu, engellilik, yaş ve benzeri temellere dayanarak ayrımcılık yapılamayacağının bir madde olarak tasarıya eklenmesi gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Söylenilecek çok şey var, yazılı metin olarak bunu Komisyonunuza sunacağım ama benim aynı zamanda bir hukukçu olarak -naçizane- tasarımı okuduğumda gözüme ilişen birkaç husus oldu.

Şimdi, bunlardan bir tanesi, 4' üncü maddeye açık bir şekilde ölüm cezası tehdidi altında bulunanların da geri iade edilemeyeceğinin eklenmesi gerektiğini düşünüyorum. Ülkemiz ölüm cezasının yasaklanmasıyla ilgili tüm uluslararası mevzuatı yükümlenmiştir, onaylamıştır, yürürlüğe koymuştur, bunu artık ilkesel olarak tüm yasa tasarılarına yansıtmalıdır.

Yine, önemli bir problem bu ikamet izin harcı meselesi. Bu yasa tasarısında Harçlar Kanunu' na atıf var. Şu anda bu harç yüksek ve bu harcın yüksekliği nedeniyle çok sayıda sığınmacı ve mülteci problem yaşamakta. Dolayısıyla bu konuda, bu harcın düşük tutulması gerektiğine dair bir önermemiz var yani bu harcın bu kişilerin karşılayabileceği bir miktar olması bakımından bir düzenleme yapılmasında fayda var.

Yasa tasarısında çok soyut ve subjektif bazı ibareler var, işte, örneğin “terör örgütünü destekleyenlerin sınır dışı edilmesi” gibi. Yani biraz daha nesnel ölçütlere ihtiyaç var, bazı nesnel ölçütler getirilmesi gerekiyor çünkü bunu bazı yabancı gazeteciler, yabancı insan hakları aktivistler, çeşitli kesimlerde sık sık karşılaşıyoruz, çok rahatlıkla sınır dışı edilme kararları verilebiliyor, buna bir çözüm bulunması gerekiyor.

Çok uzatmadan, bir de, göç alanında, mülteci ve sığınmacı alanında faaliyette bulunan sivil toplum örgütleriyle ilgili iş birliği yapılmasında, bunlarla protokol yapılmasında “kamu yararına çalışan dernek” deyiminin biz yasadaki çıkarılması gerektiğini düşünüyoruz. Şimdi, şu anda bu konuda faaliyette bulunan insan hakları örgütlerinin hiçbir tanesi kamu yararına çalışan dernek statüsü elde etmiş değil, kaldı ki böyle bir talebimiz de yok zaten yani biz tamamen sivil olarak bu faaliyetlerimizi yürütmek istiyoruz. Dolayısıyla bu yasa tasarısında da sadece kamu yararına çalışan dernekler değil bu konuda çalışan derneklerin tamamıyla iş birliği yapılması, bu konuda gerek 58' inci maddede gerekse de 100' üncü maddede düzenleme yapılması gerektiğini özellikle belirtmek istiyorum çünkü bu süreci sivil toplum örgütleri aktif bir şekilde destekliyor. Dolayısıyla yasa yürürlüğe girdikten sonra bu iş birliğinin devam etmesi bakımından da bu isteğimizin ben dikkate alınması gerektiğini belirtmek istiyorum.

Önerilerimizi yazılı olarak size sunacağım. Dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Efendim, biz teşekkür ediyoruz.

Son talebinizi hem biz değerlendirelim hem asli komisyon değerlendirsın. Bir noktayı söylemek istiyorum. Biz daha çok Avrupa Birliği müktesebatı açısından ele alıyoruz ama bu, “Burada hiçbir şey konuşulmasın, sadece o konuşulsun.” anlamında değil. Ama değerlendirme safhasında birazcık oraya dikkat etmek durumumuz var. Aksi takdirde asli komisyon “İşinizi yapın.” demesin bize. Yani bunu şimdiye kadar dedirtmedik, bundan sonra da... Ama bunların hepsini biz raporumuza dercediyoruz, “Bu görüşler dile getirildi.” diyoruz efendim.

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ BAŞKANI ÖZTÜRK TÜRKDOĞAN – Bu görüşleri biz asli komisyona da ilettik aynı zamanda.

BAŞKAN – Tamam Yani aslında son talebinizi de makul bulduğumu belirtmek istiyorum.

Efendim, bakanlıklarımıza ve sivil toplum örgütlerimize teşekkür ediyoruz.

Şimdi, söz milletvekillerimizde. Birtakım sorular var ama izin verirsiniz milletvekillerimizin de size birtakım soruları olacak, onların hepsini birden toplu hâlde cevaplandırmak vakit kazanmak açısından da daha makul olacak.

Evet, söz isteyen arkadaşlarımıza söz vereceğim sırayla.

Bir sosyolog olarak çok ilgilendiği bir alan olduğu belli, Cahit Bey’ de söz.

Buyurun.

CAHİT BAĞCI (Çorum) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, kamu kuruluşlarımızın ve sivil toplum kuruluşlarının değerli temsilcileri; sözlerime başlarken hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, kanunun geneli üzerinde bir değerlendirme yapmak amacıyla söz aldım. Bu alanda bir teşkilatlanmaya gidilmesi ülkemizin uluslararası göç konusunda uzun yıllardır ve Avrupa Birliği sürecinde de ciddi eleştirilere ve her ilerleme raporunda eleştirilere konu olduğumuz bu alana ilişkin olarak bir düzenlemeye gidilmesi son derece doğrudur ve uygun bir düzenleme olmuştur. Uluslararası bir geçiş koridorunda olan bir ülkede her türlü insani hadisenin ve göç hadisesinin yaşandığı bir coğrafyayız. Bu açıdan önemli bir tasarıdır.

Tasarı tabii ki Komisyonumuza dün itibarıyla geldi ve dünden bugüne ciddi bir değerlendirmeye tabi tutmamız mümkün olamadı, kurumlarımızın Komisyonumuza sunduğu görüşleri de inceleme fırsatı bulamadık. Şu anda, işte, başladığı saatten itibaren hem konuşmaları, değerlendirmeleri takip edip hem de görüşlere bakmaya çalıştım ama ben genel bir değerlendirme ve eleştiri yapmak istiyorum burada Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar, bu da şudur: Burada bir idari ve hatta bir organizasyon maksatlı kurumsal bir çerçeve çizilmeye çalışılıyor yani ülkemizin bu alandaki bir eksikliğini bir idari yapılanmaya giderek çözmeye çalışıyoruz. Bu olayın birinci kısmı, önemli kısmı ama dikkat ederseniz konu insan konusudur, konu aile konusudur, konu grup konusudur, konu kaçış konusudur, konu bir travma konusudur, konu bir sığınma konusudur, konu bir yaşam konusudur, akrabalık konusudur. Sonuçta, birden fazla insanın, bulunduğu coğrafyadan, yaşam alanından bir başka yere göçünün hikâyesidir. Dolayısıyla, bu hikâyeye bakarken bir idari düzenlemeyle bu sorunu çözebileceğimizi düşünmeyelim.

Türkiye uzun yıllardır Kırklareli’de, Kilis’te, Hatay’da çeşitli örgütlenmeler yaptı, yapılanmalara gitti ve bu insanların ülkemizden geçiş yapan, legal-illegal, sığınan-sığınmayan insanların ülkemizde kalış sürelerinin bir planlamasını yapmaya çalıştı. Bu planlamayı

yaparken tabii ki birtakım eksiklikleri de gördük, günümüzde görmemiz gerekir. Ben lafı fazla uzatmak istiyorum. Bu hadiseye bakarken bir denetim hadisesi, bir planlama hadisesi olarak bakmamalıyız, bakmamamız gerekir.

126'ncı maddede teşkilatın yapısı öngörülüyor, teşkilatta kimler çalışacak? Kendilerini aldıkları eğitim süresi boyunca bir hukukçu olmaya, iyi bir avukat olmaya, iyi bir hâkim olmaya, iyi bir savcı olmaya, iyi bir kaymakam olmaya veyahut da iyi bir diplomat olmaya formatlanmış gençlerimizi siz göç yönetimine yönlendiriyorsunuz, “Gelin, göç uzmanı olun.” Bunların aldıkları eğitimle hiçbir ilişkisi yok, yapacakları işin. Burada hâlbuki olması gereken, bana göre, sosyologlar olmalıdır, psikologlar olmalıdır, rehberlik ve psikolojik danışmanlar olmalıdır, eğitimciler olmalıdır, hakla ilişkiler uzmanı arkadaşlarımız olmalıdır. Hadiseyi biz, bize gelenleri bir yere toplayıp ondan sonra Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına veyahut da valiliklerimize veyahut da kaymakamlıklarımıza havale ederek çözemeyiz, bu mümkün değil. Sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarımızla... Yani il örgütlenmemizde kaç sosyolog var, kaç psikolog var, biliyor muyuz? Hiç yok arkadaşlar. Kim ilgilenecek bu insanlarla, bu insanların bu sorunlarıyla? Bu insanlar kaçarak geliyorlar, göçerek geliyorlar, tırlarda geliyorlar ve yakalanıyorlar, yakalandıklarında da bir idari, bir teftiş, bir denetim, bir suçlu muamelesiyle bu ülkede misafir ediliyorlar, uygun görülenler bir yerlerde ikamete izin veriliyorlar. İkamet ettirildikleri yerler valiliklerimizin bulunduğu boş evlerdir, boş apartman daireleridir. Bunların ülkemizde kaldığı sürece kontrollerini, yaşamlarını, eğer geçici çalışma izni verilmişse çalışma yaşamına uyumlarını, kabullenilmelerini kim sağlayacak, kim denetleyecek, kim sahiplenecek bu insanları? Olayın bu boyutu eksiktir bu yasada.

Önerim şudur: Çıkartın bu meslek tanımlamalarını ve bir yönetmelikle düzenleyin ama saydığım değerlendirmeleri de dikkate alarak, olayın insani ve insan hakları boyutunu da dikkate alarak bir değerlendirmeye tabi tutulmasını tavsiye ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz, sağ olun efendim.

Buyurun Ali Bey.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Ben de bu değerli sunumlar için, güzel sunumlar için teşekkür ediyorum. Açıkkası yasayı çok fazla inceleme fırsatım olmadı ama ben seçilmeden önce bir süre insan kaçakçılığı konusunda bilirkişilik de yaptım özellikle güvenlik güçleri nezdinde. Bu konuda birtakım deneyimlerimi paylaşmak istiyorum. Artık burada var olan eksiklikler, benim süreç içerisinde gözlediğim eksiklikler inşallah yasaya gereği gibi monte edilmiştir.

Öncelikle, ofisimiz Şişli'deydi. Bir akşam Şişli'den geç saatte çıktıktan sonra Afrikalı bir vatandaşın kâğıt toplayarak elindeki böyle büyük bir şeyle gördüğümde sanki kendimi Amerika'nın Harlem'inde hissettim. Bu artık Türkiye'nin bir transit ülke değil hedef ülke hâline geldiğinin, göçmen

insanların bir ekonomi oluşturmaya çalıştıklarının ve artık Türkiye'yi bir üs olarak da gördüklerinin somut bir örneğiydi. Bu beni mutlu da etti açıkçası farklı renkleri, farklı kültürleri ülkemde görmek, ülkem bu şekilde farklı coğrafyalardaki insanlar için de umut teşkil etmesi güzel bir örnekti. Ancak burada birtakım sıkıntılar olduğunu da görüyoruz. Biz özellikle artık dünyadaki göç algısının ciddi bir biçimde değiştiğini de görüyoruz. Amerika gibi, Yeni Zelanda gibi, Avustralya ve Kanada gibi ülkeler artık göçü bir tehdit olarak algılamaktan öte, nasıl vasıflı bir göç hâline getirebiliriz, nasıl vasıflı insanları kendi ülkemizde bulundurabiliriz, tutabiliriz ve onların bu vasıflarından nasıl yararlanabiliriz, bunun çalışmasını yürütüyorlar. Bu anlamda yasanın biraz da bu yönünün olması gerektiğini düşünüyorum yani koruyucu birtakım tedbirlerden öte vasıflı göçü de yine teşvik edecek ve yönetecek bir yapısının olması gerektiğini düşünüyorum.

Bir gün beni Taksim Polis Karakolu'ndan aradılar. 28 Pakistanlı, 2 Nepalli yakalanmıştı ve bunların ifadelerinin alınması gerekiyordu. İkinci günüydü bu gözaltına alınan insan kaçakçılığı kurbanı olmuş kişilerin. Akşam saatlerinde gitmek durumunda kaldım, gittiğimde ikinci gün geçmişti ve bu insanlar -sadece su verilmişti- iki günden bu yana aç olduklarını ifade ettiler bana. Ben polis yetkilileriyle görüştüğümde bu konuda bir örneklerinin olmadığını söylediler bana. Gece geç saatlere kadar ifadelerinin alınma sürecinde ben tercümanlık yaptım Urduca bildiğim için. Bir gün sonra öğleye doğru tekrar aradığımda hâlâ yabancılar şubesine intikal etmemişlerdi ve hâlâ açlardı. Biz kendi arkadaşlarımız para toplayarak Taksim'den arkadaşlara, o insan kaçakçılığı kurbanı olmuş kişilere yemek gönderdik. Bu çok açıkçası vahim bir durum yani üç gün boyunca insanlar tercüman bulunamadığı için gözaltında tutuluyorlar ve sadece su ile desteklenebiliyorlar. Bu konuda bir çalışmanın da ben yapılması gerektiğini düşünüyorum.

İkinci yaşadığım trajikomik bir olay; bir gün beni bir Pakistanlı vatandaşımız aradı, tanıdığım bir arkadaşım, İstanbul'da. İnsan kaçakçılığı kurbanı olmuş ve Türkiye'de geldikten sonra salıverilmiş bir Pakistanlının uzun süre de İstanbul'da yaşadığını, ailesinden para getirterek ülkesine, Pakistan'a dönmek istediğini söyledi. Ben de bir polis karakoluna giderek orada güvenlik güçleriyle görüşmesi gerektiğini, durumu izah etmesi gerektiğini söyledim. Komik olan şeydi: Polis karakoluna gitti, oradaki polis arkadaşlarımız gerekli çalışmayı yapıp gözaltına alarak sınır dışı etme işlemini başlatması gerekirken "Biz çok yoğunuz, bugün, siz şu karakola gidin, orada işlemlerinizi halledilsin." diye o Pakistanlı göçmen karakol karakol o gün, pazar günü gezmek durumunda kaldı. Bu gerçekten yaşadığımız trajikomik bir olaydı.

Ben şunu vurgulamak istiyorum özellikle: Dediğim gibi, göç artık bir tehdit olarak algılanmamalı. Biz vasıflı göçü nasıl çekebiliriz ve nasıl yönetebiliriz, yaşamızda bu perspektifin mutlaka olması gerektiğini düşünüyorum. Bir de özellikle insan kaçakçılığı kurbanı olmuş kişilerin

gözetli sürelerinde insani şartlarda, maksimum düzeyde insani şartlarda yaşam sürdürebilmeleri ve haklarını kullanabilmeleri noktasında çalışmamız yasaya yansıtılmış olmalı diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Buyurun efendim.

AYŞE ESER DANIŞOĞLU (İstanbul) – Bu tasarının tabii, gelmiş olması çok önemli bir adım. Biz de çok olumlu bakıyoruz, bu konuyla ilgili bir kanunun çıkması, bu kadar stratejik bir önem taşıyan bir konuda çok iyi bir gelişme elbette ki. Birkaç noktaya temas etmek istiyorum. Bunlarla ilgili birkaç konuda önerge de maddelerle ilgili vermek istiyoruz.

Bir tanesi, biraz önce İnsan Hakları Derneğinden gelen görüşte de belirtildiği gibi, bu ayrımcılık yasağının yer almamasıyla ilgili, bu mültecilerin genel statüsüne ilişkin 1951 yılındaki sözleşmede olan bir şey, tasarıda yer almıyor, 2011 yılında sivil toplum kuruluşlarıyla paylaşılan taslakta yer alıyor fakat sonradan çıkarılmış. Dolayısıyla bu geriye giden bir adım gibi görülüyor. Dolayısıyla ayrımcılık yasağı ilkesinin genel ilke başlığı altında eklenmesinin uygun olacağını düşünüyoruz.

Bir diğer nokta, tasarının 66'ncı maddesiyle ilgili “Refakatsiz çocuğun başvurusu alındığından itibaren Çocuk Koruma Kanunu hükümleri uygulanır ve Çocuk Esirgeme Kurumundan kendisine yasal temsilci atanır.” biçiminde bir değişiklik gelmesi önemli. Çünkü 2003 yılındaki Avrupa Birliği direktifinde “Refakatsiz çocuklar” başlıklı maddede refakatsiz çocuklara yasal temsilci atanmasının güvence altına alınması gerektiği belirtiliyor, çocuğun yüksek yararını koruyacak biçimde bu maddenin yeniden düzenlenmesi önem taşıyor.

Bir diğer nokta, Avukatlık Kanunu çerçevesinde adli yardım almasıyla ilgili kanun tasarısı kapsamındaki kişilerin, burada da sınır dışı kararına karşı yargı yoluna başvuranların 69 tarihli Avukatlık Kanunu adli yardım hükümlerine göre avukatlık hizmeti sağlanır biçiminde bir madde gelmesi gerekiyor. Burada da gene AB müktesebatına uyum çerçevesinde 2008 tarihli iki tane direktif var, ayrıca da 51 tarihli Mültecilerin Genel Statüsüne İlişkin Sözleşme'ye gene bu durumda da atıf yapmamız mümkün.

BAŞKAN – Kaçınıcı maddeydi o Ayşe Hanım?

AYŞE ESER DANIŞOĞLU (İstanbul) – 53'üncü madde dördüncü fıkraya eklenebilir diye öneriyorum.

Bir diğer konu, yine Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde ve 2003 ve 2005 yılındaki AB direktiflerinde “Sığınmacıya anladığı bir dilde bilgi verilir.” biçiminde bir yaklaşım var ancak tasarının genelinde prosedür ve itiraz gibi konularda bilgilendirmenin kişinin anlayacağı dilde olmasına dair herhangi bir ibare geçmiyor. Bu nedenle tasarının gerekli maddelerine -ki birçok madde

var burada; 53'üncü maddenin ikinci fıkrası, 57'nin beşinci fıkrası, önerge olarak verilecek çeşitli maddeler de var- burada "Sığınmacının vatandaşı olduğu ülkenin dilinde ya da anladığı dilde" biçiminde bir ibare eklenmesinin de uygun olabileceğini düşünüyorum.

Son olarak, yine tasarının 75'inci maddesinde "mülakatın mahremiyeti" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve kişinin tercih ettiği dil" ibaresinin eklenmesi uygun olur diye düşünüyorum. Gene, 2005 yılı AB direktifinin 10 ve 13'üncü maddeleri gereğince kişinin hak kayıplarına uğramasını önlemek, mülakat sırasında tercih ettiği dili kullanmasını güvence altına almak adına bu ibarenin de eklenmesi düşünülebilir diyorum.

Teşekkür ediyorum dinlediğiniz için.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz efendim.

Aykan Bey, buyurun.

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Az önce Sayın Danışoğlu'nun da belirttiği gibi, biz ana muhalefet olarak bu tasarıya çok olumlu bakıyoruz. Türkiye'de temel hak ve özgürlükleri, insan haklarını geliştirme yönünde atılan önemli fakat yetersiz bir adım olarak görüyoruz. Bu, bir yandan Türkiye'nin uluslararası yükümlülükleri açısından çok önemli bir adım fakat diğer yandan da Türkiye'de temel hak ve özgürlüklerin bu ülkede bulunan tüm insanlar için güvence altına alınmasını sağlamak açısından yani uluslararası yükümlülüklerimizin dışında bizzat bizlerin insani yükümlülükleri açısından önemli bir tasarı.

Akademide uzun yıllar mültecilerle, sığınmacılarla çalışmış bir insan olarak ve yaşanan büyük acıları, travmaları birinci elden görmüş bir kişi olarak bir üzüntümü belirtmek isterim. Bu kadar risk altında, tehdit altında toplulukları ilgilendiren yani temel hak ve özgürlüklerinin kolaylıkla ihlal edilebildiği kişilerle ilgili bir tasarımı görüşürken gönül isterdi ki bu Komisyonun üyeleri yeterince ve zamanında bilgilendirilmiş olsun. Yasama faaliyetinin, yasama etkinliğinin niteliği çıkan yasaların özellikle de temel hak ve özgürlükler alanında sonuç alıcı olup olmadığıyla doğrudan ilintilidir ve ben sanmıyorum ki Komisyonumuzun herhangi bir üyesi şu anda bu tasarıya temel hak ve özgürlükler noktasında, uluslararası yükümlülüklerimize uygun bir yönde ilerletme noktasında yeterince katkı koyabilsin. Ve burada öyle bir konudan bahsediyoruz ki yasama etkinliğinin niteliğinin düşmesi yani burada yasama organının mensuplarının hakkınca, yeterince bilgilendirilmiş olarak, yeterince hazırlanmış olarak ve yeterince bu konuya kafa yormuş olarak burada bulunmaması belki de Türkiye'de en büyük risk altındaki topluluklardan birinin geleceğini olumsuz etkileyecektir. Yani yasama faaliyetindeki bu aksaklıklar doğrudan insanların acıları, travmaları, gözyaşları, psikolojik sorunları olarak son verecektir. Meclisimizde görüyoruz, zaman zaman yasamada çok sorunlu süreçler yaşanıyor ve bu işte, bazen bürokrasiyi artırıyor, bazen aynı yasanın defaten düzeltilmesine yol

açıyor, bazen harçların yanlış alınmasına yol açıyor. Fakat burada bahsettiğimiz konu daha farklı bir konu, burada bahsettiğimiz konu insanlar, aileler, çocuklar, risk altında topluluklar yani burada yaptığımız hatalar, burada temel hak ve özgürlükler noktasındaki noksanlıklarımız çok önemli insan acılarına yol açıyor.

Bu anlamda ben gerçekten bu toplantıya, bu Komisyon toplantısına büyük bir üzüntüyle geldim çünkü dosya dün elime geçti. Yıllarını bu konu üzerinde çalışmış bir akademisyen olarak, harcamış bir akademisyen olarak şu anda burada yetersiz olduğumu düşünüyorum çünkü benim her şeye rağmen zamana ihtiyacım vardı, gerekli bilgilendirilmeye, geri bildirim almaya ihtiyacım vardı, taleplerin daha yetkin bir şekilde, etkili bir şekilde toplanmasına ihtiyacım vardı çünkü ben yasama faaliyetini bir yönetim faaliyeti olarak görüyorum fakat şu anda ben bir yönetişimin parçası olduğumu hissetmiyorum. Gönül isterdi ki burada bir yönetim esas olsun, ortak aklı bulmak esas olsun. Umarım diğer komisyonlarda bu eksiklikler giderilir. Ben yalnızca üzüntümün altını çizmekle sözlerime son vereyim.

Sayın Danışoğlu'nun diğer değişiklik önergelerine bütünüyle katılıyoruz zaten grup olarak. Ek olarak, aynı zamanda 9'uncu maddede de bir yönetmelik talebimiz olacak ki en azından uygulamada yani bürokrasinin uygulamalarında keyfiyete karşılık, keyfî uygulamaları engellemeye yönelik bir yönetmelik güvencesi olsun çünkü biliyoruz ki yasaların uygulanmasından da çok önemli sorunlar, sıkıntılar doğabiliyor. Temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına ilişkin tasarruflarda da en azından belli bir yönetmelik çerçevesinin olmasının olumlu olduğunu düşünüyoruz.

Son temennim de şu: Umarız bir sonraki tasarı en azından bize bir on gün önce gelir, iki hafta önce gelir ve daha nitelikli bir yasama faaliyeti yürütmek için en azından bir fırsatımız olur.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Efendim, bu sadece bu tasarıda böyle bir aksaklık oldu, yoksa bundan önceki bütün tasarılar da çok önceden iletiyorduk. Bu sefer Avrupa Birliği Bakanlığımızın görüşü biraz geciktiği için, biz de Komisyon görüşünü oluşturup size ulaştırmakta geciktik. Bunun için özür diliyoruz, haklısınız ne söyleseniz ama bundan sonrasında buna daha çok dikkat edeceğimizi de belirtmek istiyorum.

Zühal Hanım, buyurun.

ZÜHAL TOPCU (Ankara) – Teşekkür ediyorum.

Ben de arkadaşlarımla konuşmalarını desteklemek babından bir şeyler eklemek istiyorum. Özellikle, bu yasalar hazırlanırken gerçekten geniş perspektiften bakılması gerektiğini düşünüyoruz. Demin de ifade edildiği gibi, insan konusu gündemde. Ben hemen bir örnek vermek istiyorum. Bugün gazetelerde de bir haber var. Özellikle Aileyi Koruma Yasası çıkartılırken epeyce bir tartışmalarla

beraber çıktı. Bugünkü haberlerde bir kadın işte, yine eşinden şiddet gören bir hanımın mahkemesine kadın geri dönmek için koruma istiyor. Polis geliyor ama diyor ki: “Paran varsa taksiye bineriz. Bize yolluk verilmiyor.” Demin iktidar partisinden arkadaşımızın da ifade ettiği gibi, hani “Bugün git, yarın gel” veya bir yasayı çıkartırken ödeneği ayırmıyorsunuz veya başka bir boyuttaki etkilemeyi düşünmeden karar verince, o zaman kadının parası yoksa ne yapılmayacak? Gidilmeyecek. Otobüs parasının da ödenmesi kaydıyla. Böyle bir teklifte ne kadar bu yasayı işletebilirsiniz, böyle bir eksiklikte diyeyim.

Şimdi, bu açıdan bakılınca, CNN’de birkaç haftadır süregelen İsrail’deki özellikle Sudan’dan gönderilen göçmenlere yönelik olarak İsraililerin büyük tepkisi var “Biz bunları istemiyoruz.” diye. Demin ifade edildi, göçmenlerin psikolojisi var. Evet, katılıyoruz, tabii ki hem sosyolojik, psikolojik, eğitimsel olarak bunların hazırlanması lazım ama bir de göç edilen ülkedeki toplumla uyum sağlanması için o toplumun da hazırlanması lazım. Yani iki tarafın da bakış açısının ortak bir noktada toplanması lazım. Gerçekten Türkiye’de yasalar hazırlanırken yalnızca, hani o yasanın çıkması yönünde çaba harcanırken, bu yasanın fonksiyonel kılınması yönündeki düşünce ortamlarının, uygulamaya yönelik çalışmaların çok fazla dikkate alınmadığını... Çünkü burada insana yönelik bir çalışma yaparken bir kültürel boyutun, sosyal boyutun, diğer alanlardaki ekonomik boyutların da dikkate alınarak bu çalışmaların yapılması lazım.

İnşallah bu yasanın gerçekten katkıda bulunacağını düşünüyoruz ama bunun yarın işte, ödenek yokluğundan veya sosyopsikolojik, toplumsal yapı hazır olmadığı için ortaya çıkacak birtakım sorunları gündeme getirmez, o sorunları çözmek için de tekrar başka yasaların çıkartılmasına ihtiyaç olmaz diye düşünüyoruz. Onun için çok fazla, çok geniş perspektiften, detaylı olarak hazırlanması lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Oğuz Hocam, buyurun.

OĞUZ OYAN (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Olumlu bir tasarı gerçekten, arkadaşlarım söylediler Cumhuriyet Halk Partisi adına. Şimdi, ben burada hem iktidar hem muhalefet partileri açısından bir oydaşma çıktığını görüyorum yani bir, tasarımı olumlamak; ikincisi, bu tasarının yeterince incelenme zamanının bulunmaması açısından. Cahit Bey de söyledi, yani herkes dün aldı ve dün bizim programımız yoğundu. Ben de hakikaten burada, geldim, incelemeye çalışıyorum. Dolayısıyla böyle bir yasama faaliyetinin olağan olmadığını, yani biz incelemeden, buna, her maddesine olumlama vermek durumunda kaldığımızı görüyoruz. Bizzat siz söylediniz “Bir gecikme oldu.” Diye. Bir yol bulunamaz mı? Yani biz bunu bugün çıkarmak zorunda mıyız?

BAŞKAN – Efendim, gelecek hafta hepimiz Strasburg’dayız biliyorsunuz; yani o bir sıkıntı yarattığı için böyle oldu.

OĞUZ OYAN (İZMİR) – Şimdi ben şöyle görüyorum: Bakın, Meclisimizde iki komisyon asıl olarak bu konuyla ilgilidir. Bir İçişleri Komisyonu, tamam; çünkü işleyişin güvenlik boyutu vesaire ama bir de, ikincisi, her ne kadar tali komisyon olsak da biziz. Yani yabancılar ve uluslararası koruma; daha ne olsun? Yani bundan daha fazla bizim Komisyonumuzu ilgilendiren ne olabilir? Diğer bütün görüştüğümüz tasarılardan daha fazla ilgilendiren bir alandayız. Dolayısıyla burada hani asıl komisyon olmasak da konu doğrudan bizim konumuz. O yüzden bunu bir şekilde İçişleri Komisyonunun takvimiyle de uyumlaştırarak, bir erteleme yahut da erteleme demeyeyim ama bir yeniden ele alma esnekliğini eğer gösterebilirsek bence çok olumlu olur diye düşünüyorum. Katkımız olur ve yani burada biraz kerhen bu işe destek veriyor durumunda olmayız.

Ben bu konuda sizden bir şey bekliyorum. Bir iki şey daha söyleyeyim. Türkiye, aslında bu düzensiz göç açısından bir transit ülke olmaktan giderek yavaş yavaş, yani esas şey oluyor ama hedef ülke olmaya doğru da gidiyor. Aslında, bu yabancı kaçak işçiler açısından uzun zamandır var zaten. Türkiye’de sayıları 500 bin ile 1 milyon arasında tarif edilen ciddi bir yabancı kaçak işçi var. Bunların çoğu da göz yumulan kaçak işçiler ve özellikle ev hizmetlerinde kullanılanlar ama bunun dışında, yakın zamanda Avrupa Birliği ülkesi olmadan, Romanya’dan ciddi anlamda inşaatlarda gelen, çalışan işçiler oluyor. Şimdi, bir de böyle bir sorunumuz var. Bütün bunlar aslında aynı şey içinde kapsanıyor. Türkiye, yani bir yabancı kaçak işçinin çalışma bakımından hedef ülkedir; bu uzun zamandır vardır ve şimdi yeni yeni özellikle bu coğrafya olarak, yani Afrika ve Asya’dan daha azdı belki bu tür gelişler; bir de böyle yeni katılımla bu alan büyüyor. Bunun düzenlenmesi daha iyi yapılmalı diye düşünüyorum. Dolayısıyla tasarının mevcut konuyu iyileştirdiği, mevcut düzenleri iyileştirdiği doğrudur ama bunu ne kadar gerçek ihtiyaçlara uyumlu bir şekilde yaptığı konusu tartışmalıdır. Ben o açıdan daha fazla ikna olmayı, daha fazla incelemeyi isterdim.

İnsani boyutlar çok önemli; çok girmeyeceğim. Bir tane örnek vereyim size: Bakın, bu madde 7’de birinci fıkranın (b) bendinde “Türkiye’ye girişine izin verilmeyecek yabancılar” başlığı altında “Vize, vize muafiyeti veya ikamet izin süresinin bitiminden itibaren en az altmış gün süreli pasaport veya pasaport yerine geçen belgesi olmayanlar.” Bu, tamamen güvenlik amaçlı; yani burada bu bir düzensiz göç olmayabilir, bir turist olabilir. Yani o zaman siz ya vizeyi altmış gün, vize sonrasında altmış günden daha fazla zaman kalacak biçimde, çok az vize vererek bunu ayarlarsınız ya da -onu bilemiyorum, belki bir cevap verirler- yani altı aylık pasaportu var, dört ay vize almış ama iki ay vizeden sonra kaldığı için olmaz. Yani sen altı aylık şeyinle de giremezsin; çünkü vizeden sonra iki ayın kalıyor. Bana çok polisiye geliyor. Yani hepimizin başına gelebilir. Vizeden sonra iki aylık bir süre az bir süre değil. Yani bunu daha kısaltmak lazım herhâlde, yani altmış günlük süre hiç olmazsa

otuz gün olabilir. Mesela bu tür şeyleri ayrıntılı izleyemedik. Ben burada sadece biraz önce bakarken tesadüfen gördüm. Yani ilginizi bekliyoruz Sayın Başkan.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Efendim, çok teşekkür ediyorum.

Müsaade ederseniz bir açıklama yapmam daha gerekiyor: Biliyorsunuz, biz tali komisyonuz. Dün, Sayın Meclis Başkanımızla kahvaltıda ilk sözüm asli komisyon olma talebimizdi; burada bulunan arkadaşlar biliyorlar. Tali komisyon olduğumuz için, asli komisyonlara, eğer gecikecek olursak, hiç görüşmemiş ve rapor vermemiş durumuna düşüyoruz. Bugünkü toplantının bir sebebi de bu efendim. Yani o bakımdan ben tekrar özür diliyorum. Doğru, biz bu sefer geciktik ama dediğim gibi, başka bakanlıklarımızda da böyle birtakım aksamalar olunca böyle bir durum çıktı. Bundan sonra buna çok daha fazla dikkat edeceğiz. Asli komisyonları ikna ederek inanın bugünlere aldım; yoksa hemen geçen hafta görüşmemizi istediler.

Mesela, geçen hafta kamu denetçiliğini biz o gün görüştük, ertesi gün ya da aynı gün asli komisyon, alt komisyon toplanarak karar verecekti. Eğer gecikirsek, Uyum Komisyonu olarak oralara görüş bildirmemiş komisyon durumuna düşme riskimiz de var. Yani bu bakımdan bu seferlik anlayışınıza sığınıyoruz ama böyle bir sıkıntımız olduğu doğru.

Efendim, başka söz almak isteyen yok anladığım kadarıyla, böyle bir talep gelmiyor.

Şimdi, İçişleri Bakanlığımızın ve Avrupa Birliği Bakanlığımızın getirilen eleştirilere cevaplarını dinlemek istiyoruz.

Buyurun efendim.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI NECMETTİN KILIÇ – Kıymetli Başkanım, sorular gerçekten memnuniyet vesilesi. Kıymetli milletvekillerimizin ve sivil toplum kuruluşlarının sordukları sorularla konuya olan ilgileri ve bizi yönlendirmeleri bizim için çok faydalı oldu.

Müsaade ederseniz, Bakanlığımız adına bu işin mutfağında konuyu çalışan Atilla Bey'e soruları cevaplamak üzere söz verelim, izin verirsiniz Kıymetli Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI İLTİCA VE GÖÇ BÜROSU YÖNETİCİSİ ATILLA TOROS – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri; ben mülkiye başmüfettişi ve iltica ve göç bürosu yöneticisiyim aynı zamanda.

Ben öncelikle, tasarının kendisinden bir parça bahsetmek istiyorum. Tasarının çekirdeğinde, özünde, her yerinde aslında insan hakları var. İçişleri Bakanlığı olarak, çekirdeğinde ve merkezinde insan hakları olan bir kanunu hazırlamaktan da duymuş olduğumuz gururu tekrar huzurlarınızda Bakanlığımız adına ifade etmek istiyorum.

Kanunda belirtilen göç kavramını da tanımlamaya çalıştık. Göç kavramı; yasal göç, yasa dışı göç ve uluslararası koruma olarak ifade edilen iltica kavramlarının tamamını aslında içeriyor. Bunlara biz “vatansızlar” diye insan ticareti, yabancı insan ticareti mağdurlarını da katabiliriz ama özü itibarıyla göç kavramını güvenlik perspektifli olmaktan daha çok insan hakları odaklı bir kavram olarak düşünmeye çalıştık. Kanunun her yerinde kamu düzeni ve güvenliği ile insan hakları ve özgürlükler arasında bir denge gözetilerek hazırlanmış bir husus olduğunu sizlerin dikkatlerinize arz etmek istiyorum. Zira Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları çıkmadan önce de, büromuz kurulduğunda, görevlendirmelerimiz yapıldığı tarihte de insan hakları perspektifiyle alakalı durum nedir, bu kişiler sayılardan ibaret değildir, yabancılar, mülteciler ve sığınmacılar sadece sayı değildirler, onların her birinin bir hayatı, her birinin ayrı bir hikâyesi vardır yaklaşımıyla 50’ye yakın vilayet gezdiğimizizi, 50’ye yakın vilayette özellikle hassas grup olması hasebiyle de mülteci ve sığınmacılarla ayrı ayrı toplantılar yaptığımızı, bu toplantılar içerisinde LGBT gruptan başlamak kaydıyla, içerisinde değişik dinlere mensup, değişik inançlara mensup kişilerle de yakından görüşmeye çalıştığımızı, sorunlarını tespit etmeye çalıştığımızı arz etmek istiyorum.

Bu perspektifle, şu ana kadar konuşulan konularla ilgili görüşlerimizi müsaadenizle arz etmek istiyorum. İnsan Hakları Derneğimizin değerli temsilcisi Başkanının burada belirtmiş olduğu birtakım hususlar var. Alt komisyonda zaten sivil toplum kuruluşlarımızın önerileri görüşülüyor ayrıntılı olarak, tek tek görüşülüyor ama burada bahsedilen coğrafi kısıtlamanın kaldırılmasıyla alakalı hususu dikkatlerinize arz ederken 1951 Cenevre Sözleşmesi’ne koymuş olduğumuz coğrafi kısıtlama şartının bir çekince olmadığını, bir kısıtlama olduğunu, sözleşmenin kendi içinden gelen, ülkemize tanınmış olan bir haktan kaynaklandığını ifade etmek istiyorum.

Coğrafi kısıtlamanın İltica ve Göç Ulusal Eylem Planı’nda da üyelikle beraber kaldırılacağı konusunun da deklare edildiğini ve coğrafi kısıtlamanın kaldırılmasıyla birlikte, kaldırılması konusuyla birlikte geri kabul anlaşmasının aslında bizim Avrupa Birliği ile yürütmüş olduğumuz müzakereler çerçevesindeki çok önemli konular arasında yer aldığını dikkatlerinize arz etmek istiyorum.

Coğrafi kısıtlamanın kaldırılması konusu son derece önemli bir konudur. Bu konuyla alakalı belki yüzlerce araştırma yapılmalıdır. Coğrafi kısıtlamanın itici faktör mü, çekici faktör mü olduğu konusu araştırılmalıdır. Coğrafi kısıtlamanın kaldırılmasının uluslararası koruma alanını genişletip, daraltıp daraltmadığı konusuyla alakalı araştırmalar yapılmalıdır. Coğrafi kısıtlama kaldırılrsa bile “restatement” yani Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğinin Kanada, Avustralya, Amerika gibi ülkelere yerleştirme yapıp yapmamaya devam etmesi konusuyla ilgili konuların mutlaka incelenmesi gerekmektedir.

Coğrafi kısıtlama kaldırılrsa bile Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğinin faaliyetlerinin operasyonel olarak devam edip etmemesi gerektiği konusu araştırılmalıdır.

Yasa dışı göçmenlerin, iltica talebinde bulunanlardan coğrafi kısıtlama kalktıktan sonra, bu kişilerin iltica talebinde bulunmaktan vazgeçerek, uluslararası koruma, yani iltica alanının daraltıp daraltılmayacağı konusunun araştırılması gerekmektedir. Bu konu sadece coğrafi kısıtlama kaldırılmalıdır noktasında değerlendirilirse çok kısa ve dar perspektifli bir değerlendirme olacağı kanaatindeyiz.

Bu anlamda, oluşan iradenin, siyasi iradenin, Hükûmet iradesinin, siyasi iradenin, devlet iradesinin de bu anlamda 1951 Cenevre Sözleşmesi'nde mevcut coğrafi kısıtlama olarak kalması hasebiyle, kanun coğrafi kısıtlama olarak hazırlanmıştır.

Ayrıca, 2005 yılında Sayın Başbakanımızın imzasıyla onaylanmış olan İltica ve Göç Ulusal Eylem Planı'nda coğrafi kısıtlamanın üyelikle beraber kaldırılacağı konusunu tekrar dikkatlerinize arz etmek istiyorum efendim.

Ayrımcılık yasağına ilişkin konudan bahsedildi efendim. Ayrımcılık yasağına ilişkin husus, doğrudur, bizim Başbakanlığa göndermiş olduğumuz taslakta, Sayın Bakanımız tarafından sevk edilen taslakta vardı. Başbakanlığımızın şöyle bir yaklaşımı oldu; dediler ki “Şu an hâlihazırda Başbakanlığımızda ayrımcılıkla mücadeleyle ilişkin bir kanun çalışılıyor. Bu kanun yakın bir zamanda sevk edilecek. Bu kanun sevk edildiğinde genel, çerçeve kanun olacak. Bu kanuna eğer sizin kanun taslağına, tasarıya ayrımcılık yasağına ilişkin bir madde yazarsak, bundan sonra sevk ettiğimiz her kanuna bu maddeyi yazmak zorunda kalırız. Bu maddeyi buradan çıkartalım. Genel çerçeve kanunda, bu kanunda düzenlemeyi arz ettiğiniz, istediğiniz hususları orada değerlendirelim.” yaklaşımı oldu. Bu, mantıklı bir çerçeveydi. Her kanuna koymamak için Başbakanlığımız teknik çalışma sırasında diğer genel çerçeve kanuna bırakmayı tercih etti efendim.

Geri gönderme yasağıyla alakalı hususta, 4'üncü maddede “Ölüm cezası da yazılsa olur mu?” denildi. Zaten geri gönderme yasağına ilişkin 4'üncü maddenin birinci fıkrasında “Bu kanun kapsamında hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye tabi tutulacağı veya ırkı, dini, tabiiyeti, belirli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi fikri dolayısıyla hayatının veya hürriyetinin tehdit altında bulunacağı bir yere gönderilemez.” denilerek, aslında hayatıyla alakalı tehditten bahsedildiği için ölüm cezasından daha geniş kapsamlı olduğunu arz etmek istiyorum.

Bununla birlikte, 55'inci maddede, “Hakkında Sınır Dışı Kararı Alınmayacaklar” maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde de, sınır dışı edileceği ülkede ölüm cezasına, işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye maruz kalacağı konusunda ciddi emare bulunanların kesinlikle ama kesinlikle sınır dışı edilmeyeceği açıkça yazılmaktadır efendim.

Bu çerçevede, bu ihtiyacın giderilmiş olacağını belirtmekle birlikte, ikincil koruma kapsamında her ne kadar bu kişiler geri gönderilmese bile bu kişilerin uluslararası koruma alanında ikincil koruma kapsamına gireceklerini de dikkatlerinize arz etmek istiyorum.

Terör örgütü konusuyla alakalı husustan bahsedildi. Ülkemizde terör örgütüyle... Maddeyi tekrar okuyarak arz etmek istiyorum: “Hakkında Sınır Dışı Etme Kararı Alınacaklar” maddesinin (b) bendinde “Terör örgütü yöneticisi, üyesi, destekleyicisi veya çıkar amaçlı suç örgütü yöneticisi, üyesi veya destekleyicisi olanlar.” Bunda somut birtakım şeyler ararsak, ülkemiz dışında bu suçtan dolayı, bu suçu işlemiş ama mahkeme kararı edinemediğimiz kişilerin varlıkları da söz konusu olabilir. Başka ülkelerin terör örgütü mensubu olarak tanımadığı ama bizim terör örgütü yöneticisi ve üyesi olarak gördüğümüz kişiler olabileceği kanaatiyle, ülkenin egemenlik ve hükümrancılık haklarını kullanmak şartıyla, bu maddeye uyanların bu perspektif çerçevesinde sınır dışı edilmeleri gerektiği düşüncesi dikkate alınmıştır.

Kamu yararına çalışan derneklerle ilgili şunu arz etmek istiyorum: Efendim, geri gönderme merkezleri, yasa dışı göçmenlerin barındırılacağı geri gönderme merkezleri, mülteci ve sığınmacıların barındırılacağı kabul ve barınma merkezleri ile insan ticareti mağdurlarının barındırılacağı insan ticareti mağdurları sığınma evlerinin işletilmesi konusu, bu taslakla beraber ilk defa Kızılaya veya kamu yararına çalışan derneklere protokol yapmak suretiyle devredilebilecek. İçişleri Bakanlığının işinin bu kişilerle alakalı profesyonellik gerektiren işlerle ilgili hususları yürütmek olmadığı perspektifiyle Avrupa’daki bazı örneklerine, Avrupa Birliğindeki bazı ülke örneklerine de bakarak sivil toplum örgütlerine... Özellikle şu açıdan da, şu alanda da Kızılay Genel Başkanlığımızla konuştuk. Kızılay Genel Başkanlığımız bu kurumları İçişleri Bakanlığının belirlemiş olduğu standartlara uygun olarak gerekli yemek hizmeti, gerekli temizlik hizmetlerinin yanı sıra ve daha önemlisi aslında, sosyal çalışmacı, sosyolog, psikolog, psikiyatr uzmanı gibi uzmanlar da çalıştırmak suretiyle yapılacak şartnameye göre bir hizmet satın alması aslında yapılacak. Bu yapılırken de, özellikle şu an Türkiye Kızılay Derneği ile konuşulmuştur. İleride inşallah bu sahada çalışan derneklerimiz yetkin hâle gelirler ve bu derneklere de bir kısım hizmetler devredilebilir düşüncesiyle bu derneklerin adı da zikredildi ama bir kriter konması da gerektiğinden dolayı kamu yararına çalışan dernek konusu konuldu.

Burada belirtmek istediğim 58’inci ve 100’üncü madde, yani 58’inci madde olan, kabul ve barınma merkezlerine ilişkin maddeyle 100’üncü madde olan geri gönderme merkezlerine ilişkin maddenin dışında dernek zikredilirken, kamu yararına çalışan dernek ibaresi yanında zikredilmemektedir. Bu da bütün derneklerin bu sahadaki çalışmalarına gösterdiğimiz saygıyı ifade etmektedir diye düşünüyoruz efendim.

Sayın milletvekillerimizden, sayın üyelerimizden şöyle bir saptama da geldi: Bu kanunun özü aslında idari yapılanma değildir efendim. Bu kanunun özü, bu tasarının özü, çekirdeği aslında yabancılar ve iltica kısmıdır. Yabancılar kısmı, dediğim gibi, yabancılar kısmının içerisinde yasal göç, yani vize ve ikamet, yasa dışı göç, yani sınır dışı etme meselesi, uluslararası korumayla alakalı kısım da kendisini mülteci, şartlı mülteci ve ikincil koruma olarak ifade etmektedir.

Bu çerçevede şunu arz etmek istiyorum efendim: Özellikle göçü yönetilebilir kılmaktan bahsetmeye çalıştık. Sayın Müsteşarımız da konuşmasında onu arz etti efendim. Göçü yönetilebilir kılmak demek, göçün odağına insan hakları perspektifini koyarak, AB müktesebatına uygun, uyumlu birtakım hususları da buraya zikrederek, göçün her alanını yönetmekten bahsediyoruz. Zira göçü yönetmek demek, bizim açımızdan, sadece ve sadece güvenlik perspektifiyle yaklaşarak yasa dışı göçmenleri yakalayıp bunları ülkelerine göndermek, mülteci ve sığınmacıları da bir dert olarak görüp, bunlarla alakalı prosedürleri çabucak işletip, bunları memleketlerine veya bir başka ülkeye geri göndermekten ibaret değildir efendim. İlticayla alakalı zaten, 1951 Cenevre Sözleşmesi daha dünyada yokken geri gönderme yasağını dünyada uygulayan ilk ülkemiz. Bu coğrafyada uygulanan en önemli ilkelerden bir tanesidir. Geri gönderme yasağını uygulamak anlamında çok ciddi bir saygın geleneğimiz var. Prof. Dr. Kemal Kirişçi'nin bilimsel yazılarından bahsederek ifade etmeye çalışıyorum efendim, Boğaziçi'ndeki hocalarımızdan birinin yazısında bahsettiği şekliyle.

Bu çerçevede, göçü yönetirken, yasal göçü yönetmenin, yasal göçün önünü açmanın yasa dışı göçle mücadelenin önemli bir parçası olduğunu düşünüyoruz. İnsanların bu ülkeye gelmelerinin, gitmelerinin önünü açmanın ne kadar önemli olduğunu düşünüyoruz. Eğer insanlara bunun önünü açmazsanız insanlar bu ülkeye yasa dışı yollarla girip çıkmaya çalışacaklardır. O anlamda, vize vermeyi kolaylaştırmak, ikamet vermeyi kolaylaştırmak ve bunları legalleştirmek aslında yasa dışı göçle mücadelemizin bir parçasıdır. Yasa dışı göçle mücadele ederken, vize ve ikamet başvurularını özellikle ülke dışına yığmamızın da bir sebebi vardı: İnsan hakları ihlalleri yapmamak için, yasa dışı göçle mücadelede külfetin altına daha fazla girmek için, başvuruları ülke dışından alıp, o başvuruları oradan değerlendirip, insanların eğer gelebileceklerse bu ülkeye gelmelerine izin vermenin yolunu kolaylaştırmaktır.

Yasal göçü yönetmek, aslında kanunun en önemli parçasıdır. Vize yollarını, ikametle alakalı yollarını açmanın, yasa dışı göçle mücadelenin yollarını açmanın daha ötesinde, aslında 1950'lerde, 1940'larda, 60'larda biz nasıl Almanya'ya bakıyorsak, şu an büyümüş ekonomimizle ve ülkemizin ekonomik standartları dışında insan hakları standartları anlamında da birçok ülkenin de gözleri şu an bizde. O anlamda hedef ülke olma konumunda ilerliyoruz. İnsanların bu ülkede çalışmasına, insanların bu ülkede kalmasına ve öğrenim görmelerine sebebiyet vermezsek sıkıntılar yaşayabiliriz.

Yasal göçü teşvik etmek anlamında da örneğin, öğrenci ikamet izni şu an biten kişileri ama soydaş olsun ama başka ülkelerden gelen yabancılar olsun öğrenimleri bittiği gün ikamet izinlerini keserek ülkelere geri gönderiyoruz, çünkü kanunda böyle bir hükmümüz olmadığı için. Şu an ülkeyi, bu anlamda göç idaresini yöneten kişilere bir hak, yani bir “ability” anlamında bir takdir hakkı tanınacak. Bu kişilerden ülkede kalıp, nitelikli iş gücünü çekmek anlamında da olsa iş bulabilecek, çalışma izni alabilecekler varsa bunlara bu izni alabilmelerine izin tanıyabilmek açısından da bir yıllık kısa dönem ikamet izni vererek nitelikli iş gücünü çekmemiz gerekiyor.

Bizim -şu an nüfusla alakalı konular konuşulduğu için söylüyorum- 2040’lı yıllara geldiğimizde nitelikli iş gücümüze ilişkin sayılar düşecek. Bu, realite ve nüfus artış hızımızla alakalı. Avrupa Birliği’nin mevcut, nitelikli iş gücü, çalışabilir iş gücünün yüzde 50’si 2035’lerde, 2040’larda yarıya inecek efendim. Biz eğer bu durumda aynı kaynağı, nitelikli iş gücünü çekmekle alakalı aynı kaynağa yöneleceğiz. Bu kanun bu anlamda da -yasal göçü teşvik etme anlamında bir örnek olarak verdim- bunun tedbirlerini içermektedir. İsterse vasıflı göçü teşvik etmek anlamında idareye takdir hakkı veren, Göç Politikaları Kuruluna takdir hakkı veren bir yetki vardır; zaten öyle yazılmıştır içerisinde de. Onu hedefleyen bir şeyi vardır.

Bunun dışında, Kanada gibi, Amerika gibi, İsveç gibi yüksek sermayeler getiren, küresel sermaye anlamında da bu ülkeye getirenlere de ikamet izni verilmesinin önünü açacak birtakım hususlar da kanun içerisinde idareye takdir hakkı olarak verilmiş hususlardır diye düşünüyoruz efendim.

BAŞKAN – Biraz toparlayabilerseniz...

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI İLTİCA VE GÖÇ BÜROSU YÖNETİCİSİ ATILLA TOROS –
Hemen toparlayacağım efendim.

Personele ilişkin sayın vekilimiz haklı olarak dedi ki “Bu kurumda çalışacak olan personel sadece hukukçulardan, siyasal bilgiler fakültesi mezunlarından, iktisadi, idari bilimler fakültesi mezunlarından mı oluşacaktır?” Hayır, oluşmayacaktır.

126’ncı maddenin ikinci fıkrasını sayın vekilimizin dikkatine tekrar arz etmek istiyorum ben uygun görürlerse. Burada şöyle yazılmaktadır: “Göç uzman yardımcılığı ve il göç uzman yardımcılığına atabilmek için 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 48’inci maddesinde sayılan şartlara ek olarak, hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme ve uluslararası ilişkiler alanında en az dört yıllık lisans eğitimi veren ve bunların dışında yönetilmekle belirlenen fakültelerden...” Biz bunları sınırlamak istemedik, sadece bazı fakülteler olarak da sınırlamak istemedik. Önünü açmak için haklı olarak, sayın vekilimizin de haklı olarak bahsetmiş olduğu şekilde bu kurumda sosyologların da çalışması lazım, uzman olarak da çalışmaları lazım. Uzmanlığın dışında da psikolog, mütercim, mühendis, istatistikçi ve sosyal çalışmacı gibi kadrolar zaten yer almış olmasına rağmen bunların da

uzman kadrolarında çalışmasına imkân tanıyacak şekilde yönetmeliğe hüküm koyabilecek ve ileride ihtiyaç duyabileceğimiz diğer fakültelerin de önünü açabilecek şekilde buraya bir düzenleme yazılmasının uygun olacağının değerlendirildiğini dikkatlerinize arz etmek istiyorum.

Tercümanlarla alakalı hususu da tekrar tercüman hizmetleri, bu kişilerin yabancı oldukları dikkate alınarak ücretsiz olarak kendilerine verilecek. Özellikle mülakatta da şu hususa yer vermeye özen gösterdik: Bunun anlayacağı dilden daha fazla kendilerini kolaylaştıracak bir husus olduğunu düşünüyoruz. 75'inci maddenin birinci fıkrasında "Kişiye kendisini en iyi şekilde ifade etme imkânı sağlanır." denilmektedir efendim. En iyi şekilde ifade etme imkânı sağlanır.

Tebliğatların tamamıyla alakalı, anlayacağı dil, anladığı dil meselesiyle de alakalı hususu tasarının şu an 105'inci maddesinde, tebliğat maddesinde ayrıntılı olarak yazmaya çalıştık. Her birinde ileride öngöremeyeceğimiz tebliğat usulleri olabilir mi? Dil bilmeyen, herhangi bir özür grubuna mensup kişi, okuma yazma bilmeyen, parmak basması gereken ama kolları olmayan gibi aklınıza getirilebilecek her türlü konuyu da içerecek şekilde bunun yönetmelikte çok ayrıntılı yazılması gerektiğini düşündüğümüz için 105'inci maddenin ikinci fıkrasında çok ayrıntılı bir şekilde yazılacağının dikkatlerinize arz ediyorum.

Harçla alakalı husus, mülteci ve sığınmacılardan alınan harçlar meselesi zaten kanunda kaldırılmıştır. Ancak mülteci ve sığınmacılardan harç alan ülke konumunda olmayacağız. Refakatsiz çocuklarla alakalı maddenin zaten kendisinde 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'ndaki hükümler uygulanır denilmektedir. Burada o kanundaki hükümler, vasi tayini nasıl yapılacaktır, nasıl koruma altına alınacaktır, yurtlara nasıl yerleştirilecektir maddesi ayrıntılı bir şekilde vardır.

Adli yardım konusuna gelecek olursak, ilticayla alakalı, uluslararası koruma alanında her türlü konuda ve her türlü başvuruda ücretsiz, maddi durumu müsait olmayanlara ücretsiz adli yardım vardır efendim.

İdari gözetim altında sınır dışı edilmek üzere idari gözetim altına alınan yabancılardan yasa dışı göçmenler için de mali durumu olmayanlara kesinlikle adli yardım vardır. Bu konuda da en ufak bir problem yoktur. Hakkında sınır dışı kararı alınanlarla alakalı da bütçeden gelir ve baroyla yaptığımız görüşmelerde bu yükün altından hem Barolar Birliğinin hem de Maliyenin, yani ülkemiz imkânlarının elvermemesi sebebiyle bunu buraya yazamadık ama verilemeyeceği, daha sonra verilemeyeceği anlamına da gelmemektedir bu bütçe imkânı bulunduğu takdirde efendim.

Son olarak, 9'uncu maddeyle alakalı bir yönetmelik, 9'uncu maddeye bir giriş yasağıyla alakalı husus. Zaten düzenleme yetkisi kapsamında bütün hazırlık çalışmaları, yönetmelikle alakalı hazırlık çalışmalarında her bir madde ayrıntılı olarak yazılacaktı. Burada da ayrıntılı olarak yazılacak giriş yasağı, vize ve giriş konusu ülkelerin mutlak hükümlerlik hakkıdır efendim. Bu hakkı kendilerine kullandırırken Avrupa Birliği tüzüğünde de, Shengen'de de aynı şekilde vize alıyor olmak

bile ülkeye mutlak giriş hakkı vermez efendim. Bu anlamda da bu hakkı daraltacak bir yaklaşım içerisinde olmadığımızı, vize verilmeyen, giriş yasağı konulanlara ilk defa mahkemeye başvuru hakkı getirildiğini ve bunun da s relere bağlandığını tekrar dikkatlerinize arz etmek istiyorum.

Son olarak efendim, çok haklı olarak Sayın Vekilimizin bahsetmiş olduğu uyum konusundan bahsetmek istiyorum.

Bu kanun Avrupa Birliği müktesebatında veya bazı Avrupa Birliğine  ye ülkelerde olduğu gibi, asimilasyonu çağrıştıran entegrasyon kavramını içermemektedir. Bu kanun, adını uyum olarak koyduğumuz harmonisation diye İngilizceye  evireceğimiz ve sadece yabancılara toplumla olan uyumları değil, toplumun da yabancılara uyumunu gözeten, karşılıklı bir dengeye oturmuş, hoşgörü perspektifine dayalı bir tasarıdır. Tasarının özellikle uyumla ilgili 101'inci maddesini dikkatlerinize arz etmek istiyorum. Özellikle çalışmayla alakalı kurslar düzenlenebileceğini ama hepsinin hoşgörüyle, hiçbir zorunluluk esasına dayanmadan, kişilerin h r iradesine dayanan, kişileri teşvik ederek, adını İngilizceye çevirirken entegrasyon diye değil, uyum olarak harmonisation olarak  evireceğimiz ve Avrupalılara döndüğümüzde, Avusturya'ya, Almanya'ya döndüğümüzde de biz bu işi böyle yapıyoruz, bizim vatandaşlarımızın entegrasyonu da alakalı aynı şeyleri sizden bekliyoruz diyebileceğimiz, bize yakışan bir madde yazmaya çalıştığımızı arz ederek bana bu konuşma imkânı verdiğiniz için de tekrar teşekkürlerimi ve saygılarımı arz ediyorum efendim.

BAşKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Cahit Hocam, buyurun.

CAH T BAğCI (Çorum) – Sayın Başkan, ben İçişleri Bakanlığının sunuş ve konuya odaklanma biçiminin hâlâ sorunlu olduğunu düşünüyorum yani üstlenilen misyon daha çok bir idari yapılanma ve bu yapılanma içerisinde ülkemize giriş, kalış ve çıkış süreçlerinde uygulanacak prosedürleri ve kuralları tanzim etmeye yönelik bir misyon üstlenilmiş gibi gözüküyor. Hâlbuki  lkemizde çok çeşitli nitelikte, mahiyette ve zamanlarda kalan, geçen ve H k met politikası olarak geçici ikamete tabi tutulan yabancılara söz konusu. Bütün bu planlamayı yaparken, tekrar ederek söylüyorum, bütün bu planlamayı yaparken ihtiyaç duyulan örgütlenme biçiminde ve misyonunda burada bir eksiklik ve yanlışlık var düşüncesindeyim.

Konuşmacının sosyal bilimlerin bilgisine olan ihtiya ı bir yönetmeliğe atıfla çözmeye çalışmasını da yadırgıyorum açıkçası. Türkiye Büyük Millet Meclisinde son çıkan kanunların birçoğunda meslekler sayılmaktan vazgeçilmiştir yani bu tutucu ve meslek taassubu ifadesini de ağır kaçacağını düşünerek kullanmak da istemiyorum ama dört yıl Plan ve Bütçe Komisyonu  yeliği yaptım geçtiğimiz dönem ve bütün kanunlarda neredeyse bu hukuk, siyasal tanımlamalarının çıkarılmasını tavsiye ettik ve gelen kanunlar da, tasarılar da ağırlıklı olarak bu şekilde gerçekleşti. O açıdan, sosyal bilimlerin bilgisine olan ihtiyaç burada eksiktir. Bu eksiklik ana komisyonda

giderilmelidir. Buradaki bu tanımlamalardan vazgeçilmelidir, yönetmelikte bu düzenleme çok daha detaylı olarak yapılabilir ama bu bu şekilde kalırsa ağırlıklı olarak bu teşkilat hukukçu ve siyasi bilgiler ve işletmecilerden oluşan bir teşkilatlanma olur ve bu göçü yönetmekte, olayın insani boyutunu, sosyal boyutunu, sosyolojik, psikolojik boyutunu yönetmekte bu teşkilat zorlanır. 2.540 kişi içerisinde, sizin bu yapı içerisinde yerleştirebileceğiniz sosyal bilimci bu yaklaşımla, bu misyonla en fazla 3 kişi, 5 kişi olur, bu da bu sorunu çözmez düşüncesindeyim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Cahit Hocam bazı işleri asli komisyona havale etti.

Avrupa Birliği Bakanlığımızın ilave edeceği bir şey var mı acaba?

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ EGE ERKOÇAK- Deminki sorunda bahsettiğimiz gibi genel olarak Avrupa Birliği müktesebatıyla uyumlu. Zaten hazırlık sürecinde de İçişleri Bakanlığımızla çok yakın çalıştık, sivil toplum kuruluşlarıyla yapılan çalıştaylara da katıldık. Genel hatlarıyla bu toplantıda ifade edilen belki bir iki husus olabilir ama genel hatlarıyla AB üye ülkelerinin de en iyi uygulamalarıyla uyumlu olduğu da değerlendirmekteyiz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunacağım ama gelen önergelerden anladığım kadarıyla burada 5 maddeyi görüşmemiz gerekiyor, bu maddeler 4'üncü madde, 9'uncu madde, 53'üncü madde -53'üncü maddede verilen bir önerge birçok maddeyi ilgilendiriyor aslında ama ben onu 53 diye zikrettim- 66 ve 75'inci madde, bu maddelerde önergeler var.

Bu maddeler üzerinden görüşmelerin devam etmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Bu maddeleri görüşmeye başlıyoruz.

4'üncü madde üzerinde bir önergemiz var, okutuyorum:

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/619 esas numaralı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanun Tasarısına aşağıdaki maddenin "Genel İlke" başlığı altında 4'üncü madde olarak eklenmesini, diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederim.

Ayşe Eser Danışoğlu

İstanbul

Aykan Erdemir

Bursa

Oğuz Oyan

İzmir

MADDE 4- (1) Ayrımcılık Yasası: Bu Kanun uygulamasında; cinsiyet, cinsel yönetim ve cinsiyet kimliği, ırk, renk, etnik veya sosyal köken, kalıtsal özellikler, dil, din, inanç, siyasi veya

diğer düşünceler, medeni hal, servet, doğum, engellilik yaş veya benzeri unsurlarla ayrımcılık yapılamaz.

BAŞKAN – Konuşmak mı istersiniz, gerekçeyi mi okutayım?

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Gerekçe...

Gerekçe:

1951 Tarihli Mültecilerin Genel Statüsüne İlişkin Sözleşmenin 3'üncü maddesinde de yer alan "ayrımcılık yasağı" ilkesinin tasarıda yer almadığı görülmektedir. Tasarının 2011 yılında sivil toplum kuruluşlarıyla paylaşılan taslağında bulunan bu maddenin metinden çıkartılması geriye atılmış bir adımdır. Tasarıda yer alan haklara erişimin güvence altına alınması için ayrımcılık yasağı ilkesinin eklenmesi önem taşımaktadır.

BAŞKAN – Hükûmetin bu konudaki görüşünü almak istiyoruz.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI NECMETTİN KILIÇ – Katılmıyoruz Kıymetli Başkanım.

BAŞKAN – Peki efendim.

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Görüşü var mı acaba Hükûmetin?

BAŞKAN – Bu görüşlerini özetlediler. Şimdi katılıp katılmadıklarını sordum, katılmadıklarını söylediler.

Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum arkadaşlar: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

9'uncu maddeyle ilgili önergeyi okutuyorum:

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/619 esas numaralı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Tasarısı'nın 9. maddesine aşağıdaki 8 inci fıkranın eklenmesi arz ve talep ederim.

Aykan Erdemir

Ayşe Eser Danışoğlu

Oğuz Oyan

Bursa

İstanbul

İzmir

“Yabancıların ülkeye girişini yasaklayabilme, giriş yasağının süresini uzatabilme, bu yasağı kaldırabilmek ve kabul için ön izin şartına bağlayabilmek yetkilerinin amacı, usul ve esaslarına ilişkin hükümler yönetmelik ile belirlenir.”

BAŞKAN – Gerekçeyi mi okutalım?

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Gerekçe...

Gerekçe:

Yetkilerin 6 Aralık 2008 tarihli 2008/115/EC sayılı Konsey Yönergesi'nde belirtilen ortak standartlar ve usullere uygun ve keyfiyetten uzak bir şekilde kullanılmasını sağlamak amaçlanmıştır.

BAŞKAN – İçişleri Bakanlığımızın önerge hakkındaki görüşünü alalım.

Atilla Bey, gerekirse siz de açıklayabilirsiniz, nasıl arzu ederseniz.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI İLTİCA VE GÖÇ BÜROSU TEMSİLCİSİ ATILLA TOROS – Sayın Bakanım, az evvel de arz etmeye çalıştığım şekilde, 119'uncu maddede düzenleme yetkisi çerçevesinde “Genel müdürlük görev, yetki ve sorumluluk alanına giren, önceden kanunla düzenlenmiş konularda idari düzenleme yapmaya yetkilidir.” maddesi çerçevesinde zaten yönetmelikle bu şey düzenlenecektir.

Bu çerçevede, katılmadığımızı takdirlerinize arz ediyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum arkadaşlar: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Arkadaşlar, 53'üncü maddedeki bir önerge sadece 53'ü değil birçok maddeyi ilgilendiriyor ama tabii ki önerge tek olarak geldiği için 53'üncü madde içerisinde mütalaa edelim diye düşündüm. Bu, bildiğimiz dil konusuyla ilgili önerge, arkadaşlarımızın önergesi.

Okutuyorum:

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/619 esas numaralı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanun Tasarısındaki 53 üncü maddenin 2 nci fıkrasına, 57 nci maddenin 5 inci fıkrasına, 65 inci maddenin 4 üncü fıkrasına, 68 inci maddenin 4 üncü fıkrasına, 70 inci maddeye, 72 nci maddenin 3 üncü fıkrasına, 78 inci maddenin 6 ncı fıkrasına, 80 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendine, 85 inci maddenin 5 inci fıkrasına, 86 ncı maddenin 2 inci fıkrasına, 95 inci maddenin 2 nci fıkrasına "vatandaşı olduğu ülkenin dilinde veya anladığı dilde" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederim.

Ayşe Eser Danışoğlu

İstanbul

Aykan Erdemir

Bursa

Oğuz Oyan

İzmir

BAŞKAN – Gerekçeyi mi okutalım?

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Gerekçe...

Gerekçe:

AİHS 5 inci maddesinin 2 nci fıkrası, 2003/9/AT sayılı Direktifin 5 inci maddesi ve 2005/85/AT sayılı Direktifin 10 uncu maddesi gereğince sığınmacıya anladığı bir dilde bilgi verilir. Ancak tasarının genelinde sığınmacının prosedür, itiraz vb. konularda bilgilendirilmesinin kişinin

anlayacağı dilde olmasına dair herhangi bir ibare geçmemesi dikkat çekicidir. Bu durum kişilerin hak ve yükümlülüklerini bilmemeleri nedeniyle hak kaybına neden olabilecektir. Bu nedenle ilgili ibarenin tasarının gerekli ilgili maddelerine eklenmesini arz ederim.

BAŞKAN – Ben, tekrar gerekçeye katılıyorlarsa niçin, katılmıyorlarsa niçini Hükümet temsilcisinden bir kere daha duymak istiyoruz.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI İLTİCA VE GÖÇ BÜROSU TEMSİLCİSİ ATILLA TOROS – Efendim, tebligatlarla alakalı hususu az evvel arz etmeye çalıştım. Maddeyle alakalı tekrar arz etmeye çalışacağım.

Anlayacağı dil, anladığı dil, Avrupa Birliği yönergelerinde de çok fazla geçen muğlak olan konular. Bir memleketten geldiği hâlde o memleketin farklı bir ilinden, farklı bir yöresinden gelip farklı bir dille muhatap olması gerekebilir. Bu konu çok kompleks olduğu için her bir maddede ayrı ayrı zikretmek yerine tasarının 105’nci maddesinde, tebligat maddesinde “Bu kanuna ilişkin tebligat işlemleri, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılır.” diye yazdık.

Bununla beraber, ikinci fıkra olarak “Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.” dedik.

Kişinin yabancı olduğunun farkındayız, kendisine tebliğ edeceğimiz konuyu iyi anlatmamız gerektiğinin farkındayız. Kanun taslağı sadece Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde belirtilen hususların izale edilmesi için de yazılmadı, gerçekten hakların kullandırılmasına ilişkin bir perspektif var, bu anlayacağı dil meselesini ve diğer konuları daraltıcı olmadan, sadece dile odaklanmadan, diğer konuları da içerecek şekilde yönetmelikle düzenlemenin gerekli olduğunu düşünerek uymadığımızı takdirlerinize arz ediyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Arkadaşlar, dün bu konuyu biz de komisyon uzmanı arkadaşlarla birlikte çalışırken bu bizim de dikkatimizi çekti şahsen ve bu konuda ben açıklama da istemiştim daha önce bu arkadaşlarımızdan. Ayrıca, tasarının bir yerindeydi ama şimdi tam hatırlayamıyorum “Gerekli her türlü tercümanlık hizmeti sağlanır.” gibi bir şey vardı. Hangi maddedeydi, bilmiyorum. Bu konuda bizim de bir hassasiyet gösterdiğimizi ama şu izahatı aldığımızı bilmenizi istedim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/619 esas numaralı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanun Tasarısındaki 53üncü maddeye aşağıdaki 4 üncü fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederim.

Ayşe Eser Danişoğlu
İstanbul

Aykan Erdemir
Bursa

Oğuz Oyan
İzmir

"(4) Sınır dışı kararına karşı yargı yoluna başvuranlar talepleri üzerine 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun adli yardım hükümlerine göre avukatlık hizmeti sağlanır."

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

AB müktesebatına uyum çerçevesinde, 1951 Tarihli Mültecilerin Genel Statüsüne İlişkin Sözleşmenin 16 ncı maddesi ve 2008/115/AT sayılı Direktifinin 13/3 ve 13/4 maddeleri gereğince adli yardım atfının maddeye eklenmesi gerekmektedir.

BAŞKAN – Atilla Bey, bu konuda Hükûmetin görüşünü alalım.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI İLTİCA VE GÖÇ BÜROSU TEMSİLCİSİ ATILLA TOROS - Efendim, az evvel de arz etmeye çalıştığım gibi, uluslararası koruma yani iltica kısmındaki her türlü idari itiraz, her türlü yargıya başvuru, gerek idari yargıya başvuruyla alakalı gerek idari gözetimle alakalı mülteci ve sığınmacıların yani mülteci ve şartlı mültecilerini, sulh ceza mahkemelerine yapacağı başvurularda, eğer maddi durumları iyi değilse kendilerine ücretsiz adli yardım verilecek. Bununla alakalı bir problem yok. Kaldı ki ilticayla alakalı uluslararası korumaya ilişkin 70'inci maddenin ikinci fıkrası efendim...

BAŞKAN – Biraz önceki hikâye, tercümanlık hizmetlerinin sağlanması. Yani ben maddesini hatırlayamadım ama çalışırken o geçmişti.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI NECMETTİN KILIÇ - 57/7' de var Başkanım. 57/7' de Avukatlık Kanunu hükümlerine göre avukatlık hizmeti sağlanacağı var efendim.

BAŞKAN – Bu durumda önergeye katılmadığınızı anlıyorum. Doğru mu anlıyorum?

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI İLTİCA VE GÖÇ BÜROSU TEMSİLCİSİ ATILLA TOROS – Madde numarasını yanlış söyledim. Uluslararası korumayla alakalı 81'inci madde efendim, avukatlık hizmetleri ve danışmanlık. "Başvuru sahibi ile uluslararası koruma statüsü sahibi kişiler bu kısımda - yani iltica kısmıyla alakalı kısmın tamamından bahsediyoruz- yazılı iş ve işlemlerle ilgili olarak ücretleri kendilerince karşılanması kaydıyla avukat tarafından temsil edilebilirler. Avukatlık ücretlerini karşılama imkânı bulunmayan başvuru sahibi ve uluslararası koruma statüsü sahibi kişiye bu kısım kapsamındaki iş ve işlemlerle ilgili olarak yargı önündeki başvurularında 1136 sayılı Kanun'un adli yardım hükümlerine göre avukatlık hizmeti sağlanır." denmektedir. İlticayla alakalı en ufak bir problem yok. Yasadışı göçmenlerle ilgili olarak, düzensiz göçmenlerle ilgili olarak da idari gözetim altına alınan düzensiz göçmenlerin hürriyetlerinin tahdit edildiği gerçeğinden hareketle, bunların da mali durumları eğer uygun değilse kendilerine aynı şekilde ücretsiz adli yardım verilecek ama bütçe

imkânları ve Barolar Birliğinin tutumu da dikkate alınarak, sınır dışı kararlarına karşı adli yardım hizmeti sağlanamıyor ama burada yazılmaması yarın verilemeyeceği anlamına gelmiyor.

Bu çerçevede Sayın Müsteşarımızın da arz ettiği şekilde katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum arkadaşlar: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

66'ncı madde üzerindeki önergeyi okutuyorum:

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/619 esas numaralı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Tasarısının 66'ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine "Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından," ibaresinden önce gelmek üzere "Refakatsiz çocuğun görüşüne başvurularak" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Tekelioğlu
İzmir

Cahit Bağcı
Çorum

Gerekçe:

Önerge ile Avrupa Birliğinin 2004/83/AT sayılı Direktifinin 30'uncu maddesinde öngörüldüğü üzere, çocukların yaşına ve olgunluk derecesine bağlı olarak çocuğun görüş ve isteklerinin de göz önünde bulundurulması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Efendim, bu önergeye ben imzayı attım çünkü dün çalışırken böyle bir ihtiyaç hissettim. Gerçi, kanunun bütününde bu gözetim var, bunu hissediyorum ama yine de böyle bir önergeyi biz verdik, Hükûmetin görüşünü alalım.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI NECMETTİN KILIÇ - Önergeye katılıyoruz Başkanım, Avrupa Birliği direktiflerine uygun olduğu için.

BAŞKAN – Zaten onunla ilişki kurduk, onunla ilişki kurmadan hiçbir önerge vermiyoruz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/619 esas numaralı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Tasarısındaki 66 ncı maddenin birinci fıkrasının a bendinin 2 nci cümlesinin aşağıdaki gibi değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Ayşe Eser Danışoğlu
İstanbul

Aykan Erdemir
Bursa

Oğuz Oyan
İzmir

"Refakatsiz çocuğun başvurusu alındığı andan itibaren, haklarında 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu Hükümleri uygulanır ve Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunun başvurusu üzerine kendisine yasal temsilci atanır."

Gerekçe:

Uluslararası sözleşme ve normlar çocuğun iyiliği için, onun yüksek yararını koruyacak sürekli ve tek bir sorumlunun varlığını önemli görmektedir. Tasarıda bulunan Çocuk Koruma Kanununa atıf bu anlamda yeterli değildir. Bu çerçevede ve 2003/9/AT sayılı Direktifin "Refakatsiz Çocuklar" başlıklı 19 uncu maddesi gereğince refakatsiz çocuklara yasal temsilcinin atanmasının güvence altına alınması gerekmektedir.

BAŞKAN – Bu önerge de çok açıkça ilgi kurmuş.

Görüşünüzü alalım efendim.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI İLTİCA VE GÖÇ BÜROSU TEMSİLCİSİ ATILLA TOROS – Sayın Başkanım, az evvel de arz etmeye çalıştığım şekliyle "Başvuru alındığı andan itibaren haklarında 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu hükümleri uygulanır." demekle Çocuk Koruma Kanunu'nun tamamına aslında atıfta bulunuyoruz, tamamını uygulama yükümlülüğünü Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bırakmış oluyoruz. (b) bendinde de zaten Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından yapılacak işlerin, konaklamayla alakalı kısmı da artık çocuğa sorularak yapılacağına göre daraltmak anlamına gelir. Bu yüzden katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Son önergeyi okutuyorum:

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/619 esas numaralı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanun Tasarısının 75 inci maddesinin birinci fıkrasına "mülakatın mahremiyeti" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve kişinin tercih ettiği dil" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederim.

Ayşe Eser Danışoğlu
İstanbul

Aykan Erdemir
Bursa

Oğuz Oyan
İzmir

Gerekçe:

2005/85/AT sayılı Direktifin 10 uncu ve 13 üncü maddeleri gereğince ve kişinin telafisi zor veya mümkün olmayan hak kayıplarına uğramasını önlemek adına kişinin mülakat sırasında tercih

ettiği dili kullanmasının güvence altına alınması gerekmektedir. Bu nedenle ilgili ibarenin tasarıya eklenmesini arz ederim.

BAŞKAN – Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI İLTİCA VE GÖÇ BÜROSU TEMSİLCİSİ ATILLA TOROS – Sayın Başkanım, biz önerenin bu konuyu daraltacağını düşünüyoruz çünkü birinci fıkrada etkin ve adil karar verebilmek amacıyla başvuru sahibiyle kayıt tarihinden itibaren otuz gün içinde bireysel mülakat yapılır. Mülakatın mahremiyeti dikkate alınarak kişiye kendisini en iyi şekilde ifade etmek imkânı sağlanır. Bu dilin yanında... Bir bayan olabilir, tek başına bir bayan tercüman vasıtasıyla konuşmak istiyor da olabilir. Bunların tamamını en iyi şekilde kendisini ifade etmek anlamında yazarsak, cinsel şiddet mağduru olabilir, başka bir şekilde kendisini ifade etmek isteyebilir, sadece dil konusuna getirip sıkıştırırsak bence hakkı daraltmış oluruz. O anlamda katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Oylarınıza sunuyorum önergeyi: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Arkadaşlar, görüşeceğimiz önergeler tamamlanmıştır.

Maddeler üzerindeki bu işlemler bittikten sonra Komisyon görüşümüzü esas komisyona bildirmek üzere görüşülen maddelerin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarı komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Hayırlı ve uğurlu olsun.

Gündemimizde görüşecek başka bir husus bulunmadığından bugünkü toplantıyı kapatıyor, hepinize çok teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 12.55